

**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

**Βρυξέλλες, 19 Μαρτίου 2009 (20.05)
(OR. en)**

7864/09

**SCH-EVAL 48
FRONT 21
COMIX 252**

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

της :	Συντακτικής Ομάδας για την επικαιροποίηση του καταλόγου Σένγκεν για τον έλεγχο των εξωτερικών συνόρων, την επιστροφή και την επανεισδοχή
προς :	την Ομάδα «Αξιολόγηση Σένγκεν»
Θέμα :	Επικαιροποιημένος κατάλογος Σένγκεν για τον έλεγχο των εξωτερικών συνόρων, την επιστροφή και την επανεισδοχή

Κατάλογος Σένγκεν της ΕΕ

Έλεγχος των εξωτερικών συνόρων

Επιστροφή και επανεισδοχή

Συστάσεις και βέλτιστες πρακτικές

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
2. ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΤΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΣΥΝΟΡΑ.....	8
A. Ολοκληρωμένη διαχείριση συνόρων (οδός).....	8
1. Η έννοια της ολοκληρωμένης διαχείρισης συνόρων.....	8
2. Βασικά στοιχεία για την ορθή εφαρμογή της ολοκληρωμένης διαχείρισης συνόρων.....	8
2.1 Έλεγχος των συνόρων (έλεγχοι και επιτήρηση) όπως ορίζεται στον Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, περιλαμβανομένης της σχετικής ανάλυσης κινδύνου και της συλλογής πληροφοριών σχετικά με εγκλήματα.....	12
2.2 Ανίχνευση και έρευνα όσον αφορά διασυνοριακά εγκλήματα σε συντονισμό με όλες τις αρμόδιες αρχές επιβολής του νόμου.....	13
2.3 Το μοντέλο τεσσάρων βαθμίδων πρόσβασης για τους ελέγχους (μέτρα σε τρίτες χώρες, συνεργασία με γειτονικές χώρες, συνοριακοί έλεγχοι, μέτρα ελέγχου εντός του χώρου ελεύθερης διακίνησης, συμπεριλαμβανομένης της επιστροφής).....	13
2.4 Διοργανική συνεργασία για τη διαχείριση των συνόρων (συνοριακοί φρουροί, τελωνεία, αστυνομία, εθνική ασφάλεια και άλλες αρμόδιες αρχές) και διεθνής συνεργασία.....	15
2.5 Συντονισμός και συνοχή των δραστηριοτήτων των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων με αυτές άλλων οργάνων της Κοινότητας και της Ένωσης.....	16
3. Διαμόρφωση της διαχείρισης συνόρων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	17
B. Λεπτομέρειες όσον αφορά τις συστάσεις και τις βέλτιστες πρακτικές.....	18
1. Στρατηγική και οργανωτική δομή.....	18
2. Προσωπικό και κατάρτιση.....	21
3. Έλεγχοι στα σύνορα.....	23
3.1 Γενικά.....	23
3.2 Χερσαία σύνορα.....	28
3.3 Θαλάσσια σύνορα.....	32
3.4 Αερολιμένες.....	34
4. Επιτήρηση των συνόρων.....	35
4.1 Γενικά.....	35
4.2 Χερσαία σύνορα.....	36
4.3 Θαλάσσια σύνορα.....	37
4.4 Αερολιμένες.....	38
5. Ανάλυση κινδύνου και συλλογή πληροφοριών σχετικά με εγκλήματα.....	38
6. Ανίχνευση και έρευνα όσον αφορά διασυνοριακά εγκλήματα σε συντονισμό με όλες τις αρμόδιες αρχές επιβολής του νόμου.....	39
7. Μέτρα σε τρίτες χώρες διέλευσης και καταγωγής.....	40
8. Συνεργασία με τις γειτονικές τρίτες χώρες.....	41
9. Μέτρα ελέγχου εντός του χώρου ελεύθερης διακίνησης συμπεριλαμβανομένης της επιστροφής.....	42
10. Διοργανική συνεργασία για τη διαχείριση των συνόρων (συνοριακοί φρουροί, τελωνεία, αστυνομία, εθνική ασφάλεια και άλλες αρμόδιες αρχές).....	42
11. Συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών.....	43
12. Συντονισμός και συνοχή των δραστηριοτήτων των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων με αυτές άλλων οργάνων της Κοινότητας και της Ένωσης.....	43
13. Πρόληψη της διαφθοράς.....	44

3.	ΜΕΡΟΣ II : ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΙΣΔΟΧΗ	45
A.	Εισαγωγή - μέτρα επιστροφής και επανεισδοχής για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης.....	45
B.	Λεπτομέρειες όσον αφορά τις συστάσεις και τις βέλτιστες πρακτικές	48
1.	Επισκόπηση των σχετικών διεθνών και κοινοτικών νομικών πράξεων	48
2.	Προστασία κατά της απομάκρυνσης	50
3.	Διαδικασίες όσον αφορά ειδικές κατηγορίες υπηκόων τρίτων χωρών.....	51
4.	Αποφάσεις επιστροφής	53
5.	Σύλληψη υπηκόου τρίτης χώρας	54
6.	Κράτηση υπηκόων τρίτων χωρών σε κέντρα κράτησης.....	55
7.	Εξακρίβωση και έκδοση προσωρινών ταξιδιωτικών εγγράφων	57
8.	Συμφωνίες επανεισδοχής	59
9.	Απομάκρυνση.....	60
10.	Διευκόλυνση των υποστηριζόμενων οικειοθελών επιστροφών.....	61
11.	Συνεργασία με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ)	62
12.	Παροχή νομικής υποστήριξης / συμβουλών σε υπηκόους τρίτων χωρών.....	62

*

* *

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στη συνεδρίασή της στις 17 Ιουλίου 2008, η ομάδα «αξιολόγηση Σένγκεν» έθεσε ως στόχο την αναθεώρηση και την επικαιροποίηση των καταλόγων συστάσεων και βέλτιστων πρακτικών του Σένγκεν καθώς και του καταλόγου Σένγκεν για τον έλεγχο των εξωτερικών συνόρων, την απομάκρυνση και την επανεισδοχή, που εκδόθηκε τον Φεβρουάριο του 2002. Από τότε που πρωτοεκδόθηκε ο Κατάλογος, τέθηκαν σε ισχύ πολλές νομικές πράξεις και άλλα έγγραφα σχετικά με τη διαχείριση των συνόρων. Επιπλέον, οι εξελίξεις στον τομέα της διαχείρισης των ευρωπαϊκών συνόρων υπήρξαν σχετικά ταχείες.

Ο Κατάλογος του 2002 αναθεωρήθηκε λαμβάνοντας κυρίως υπόψη τα ακόλουθα έγγραφα:

- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 415/2003 του Συμβουλίου της 27ης Φεβρουαρίου 2003 σχετικά με τη χορήγηση θεωρήσεων στα σύνορα, συμπεριλαμβανομένης της χορήγησης των εν λόγω θεωρήσεων σε διερχόμενους ναυτικούς¹,
- Οδηγία 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών,
- Οδηγία 2004/82/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 σχετικά με την υποχρέωση των μεταφορέων να κοινοποιούν τα στοιχεία των επιβατών,
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 2004 σχετικά με τη σύσταση ευρωπαϊκού οργανισμού για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 562/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2006 για τη θέσπιση του κοινοτικού κώδικα σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα και οι τροποποιήσεις του,
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1931/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, περί κανόνων σχετικά με την τοπική διασυνοριακή κυκλοφορία στα εξωτερικά χερσαία σύνορα των κρατών μελών και τροποποιήσεως των διατάξεων της σύμβασης Σένγκεν,
- Σύσταση της Επιτροπής C (2006) 5186 τελικό της 6ης Νοεμβρίου 2006 για την καθιέρωση κοινού «Πρακτικού εγχειριδίου για τους συνοριοφύλακες (Εγχειρίδιο Σένγκεν)», προς χρήση από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών κατά τη διενέργεια συνοριακών ελέγχων επί προσώπων και η τροποποίησή της C (2008) 2976 τελικό,
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 4ης-5ης Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων (2768η σύνοδος του Συμβουλίου «Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις» που συνήλθε στις Βρυξέλλες),
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 863/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, για τη θέσπιση μηχανισμού σύστασης ομάδων ταχείας επέμβασης στα σύνορα και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου όσον αφορά τον εν λόγω μηχανισμό και για τη ρύθμιση των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των προσκεκλημένων υπαλλήλων,
- Ανακοινώσεις της Επιτροπής «δέσμη μέτρων για τα σύνορα» της 13ης Φεβρουαρίου 2008,
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 5ης και 6ης Ιουνίου 2008 για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2873η σύνοδος του Συμβουλίου «Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις» που συνήλθε στο Λουξεμβούργο),

¹ Ο κανονισμός θα πάψει να ισχύει μόλις τεθεί σε εφαρμογή ο κανονισμός για τη θέσπιση κοινοτικού κώδικα σχετικά με τις θεωρήσεις, ο οποίος εξετάζεται ήδη από την Ομάδα «Θεωρήσεις».

- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 767/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Ιουλίου 2008, για το Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS) και την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ κρατών μελών για τις θεωρήσεις μικρής διάρκειας (Κανονισμός VIS),
- Οδηγία 2003/110/ΕΚ του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2003, όσον αφορά τη συνδρομή κατά τη διέλευση σε περίπτωση απομάκρυνσης διά της αεροπορικής οδού,
- Απόφαση 2004/191/ΕΚ του Συμβουλίου, της 23ης Φεβρουαρίου 2004, σχετικά με τη θέσπιση των κριτηρίων και των πρακτικών λεπτομερειών εφαρμογής για την αντιστάθμιση των οικονομικών ανισορροπιών που προκύπτουν από την εφαρμογή της οδηγίας 2001/40/ΕΚ σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση αποφάσεων απομάκρυνσης υπηκόων τρίτων χωρών,
- Απόφαση 2004/573/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, περί διοργάνωσης κοινών πτήσεων για την απομάκρυνση από το έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών, υπηκόων τρίτων χωρών για τους οποίους έχουν εκδοθεί ατομικές αποφάσεις απομάκρυνσης,
- 20 κατευθυντήριες αρχές σχετικά με την αναγκαστική επιστροφή, που ενέκρινε η υπουργική επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης στις 4 Μαΐου 2005,
- Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες των κρατών μελών για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (έχει εγκριθεί, δεν έχει δημοσιευθεί).

Σκοπός του Καταλόγου είναι να περιλάβει συστάσεις και να τονίσει βέλτιστες πρακτικές για την εφαρμογή των κανονισμών και των λοιπών εγγράφων που αναφέρονται πιο πάνω, παραθέτοντας και παραδείγματα, ώστε τα κράτη μέλη του Σένγκεν και τα κράτη που θα προσχωρήσουν στο Σένγκεν να έχουν βοήθεια για την ορθή εφαρμογή του κεκτημένου του Σένγκεν.

Ο Κατάλογος λαμβάνει επίσης υπόψη τις βέλτιστες πρακτικές που καθορίζονται στις εκθέσεις της επιτροπής «Αξιολόγηση Σένγκεν» μετά από εκτιμήσεις για την ετοιμότητα των κρατών μελών να συμμορφωθούν προς το κεκτημένο του Σένγκεν.

Ο Κατάλογος αποτελείται από δύο κυρίως μέρη, ένα για τον έλεγχο των εξωτερικών συνόρων και ένα για την επιστροφή και την επανεισδοχή. Στο γενικό τμήμα περιγράφονται οι βασικές ιδέες που εμπνέουν την πολιτική και οι τρέχουσες εξελίξεις σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη συνέχεια ακολουθεί σειρά συστάσεων και βέλτιστων πρακτικών, που παρουσιάζονται σε μορφή πίνακα: οι συστάσεις βρίσκονται στην αριστερή στήλη του πίνακα και οι βέλτιστες πρακτικές στη δεξιά.

Ο Κατάλογος περιέχει τους ακόλουθους ορισμούς για την υλοποίηση αυτής της εργασίας:

- Συστάσεις: μη εξαντλητικός κατάλογος μέτρων προοριζόμενων να αποτελέσουν τη βάση για την ορθή εφαρμογή του κεκτημένου του Σένγκεν και για την παρακολούθησή της·
- Βέλτιστες πρακτικές: μη εξαντλητικός κατάλογος μεθόδων εργασίας ή μοντέλων μέτρων που πρέπει να θεωρούνται ότι αποτελούν τη βέλτιστη εφαρμογή του κεκτημένου του Σένγκεν, έχοντας πάντοτε υπόψη ότι μπορεί να υπάρχουν και άλλες βέλτιστες πρακτικές για κάθε συγκεκριμένο τομέα της συνεργασίας Σένγκεν.

Στη συνεδρίασή του στις 4-5 Δεκεμβρίου 2006, Συμβούλιο «Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις» καθόρισε το πεδίο εφαρμογής για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων (ΟΔΣ). Η ΟΔΣ συνιστά θεμελιώδη έννοια για τη διαχείριση των συνόρων των κρατών μελών. Τούτων ούτως εχόντων, οι συστάσεις και οι βέλτιστες πρακτικές του καταλόγου στο Μέρος 1 υποδιαίρονται σε σημεία και σε υποσημεία που αντικατοπτρίζουν το κείμενο για την ΟΔΣ.

Η επίλυση του προβλήματος της παράνομης μετανάστευσης υπηκόων τρίτων χωρών υπήρξε ένας από τους κύριους στόχους της κοινής πολιτικής στο χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Ένας από τους βασικότερους τρόπους αντιμετώπισης αυτού του φαινομένου είναι η δημιουργία μιας αποτελεσματικής πολιτικής για την επιστροφή που θα περιλαμβάνει συμφωνίες επανεισδοχής. Το δεύτερο μέρος αυτού του καταλόγου επικεντρώνεται στα κύρια ζητήματα που αφορούν τις πρακτικές ρυθμίσεις για τις επιστροφές. Περιλαμβάνει διαδικαστικά ζητήματα, τεχνικές ρυθμίσεις και το εύρος των δικαιωμάτων για τα οποία παρέχονται εγγυήσεις στους υπηκόους των τρίτων χωρών πριν από την επιστροφή τους. Υπογραμμίζει επίσης το ρόλο άλλων φορέων, πέραν των σχετικών κρατικών οργανισμών, στην ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού συστήματος επιστροφής που θα σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα. Λαμβάνοντας υπόψη την αυξανόμενη αξία της πολιτικής επιστροφών, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να καθοριστούν κοινοί κανόνες που να ακολουθούνται από τα κράτη Σένγκεν.

Οι ορισμοί που χρησιμοποιούνται εδώ, είναι εκείνοι που περιλαμβάνονται στους οικείους κανονισμούς.

Οι συστάσεις είναι αριθμημένες προκειμένου να διευκολυνθεί η χρήση του Καταλόγου.

Ο Κατάλογος θα αποτελεί εργαλείο αναφοράς για τις μελλοντικές αξιολογήσεις που θα πραγματοποιούνται στις υποψήφιες χώρες και για την παρακολούθηση της ορθής εφαρμογής του κεκτημένου του Σένγκεν από τα κράτη Σένγκεν.

Ο κατάλογος θα επικαιροποιείται όποτε απαιτείται.

2. ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΤΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΣΥΝΟΡΑ

A. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΝΟΡΩΝ (ΟΔΣ)

1. Η έννοια της ολοκληρωμένης διαχείρισης συνόρων

Ένα γενικό μοντέλο για τη διαχείριση των ευρωπαϊκών συνόρων συνιστά σημαντικό εργαλείο για τη διασφάλιση της εσωτερικής ασφάλειας των κρατών μελών και, πιο συγκεκριμένα, για την πρόληψη και την αποκάλυψη των πραγματικών διαστάσεων της παράνομης μετανάστευσης και του σχετιζόμενου με αυτήν εγκλήματος καθώς και των άλλων μορφών διασυνοριακού εγκλήματος.

Στην 2768η σύνοδο του Συμβουλίου «Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις» που συνήλθε στις Βρυξέλλες στις 4-5 Δεκεμβρίου 2006, το Συμβούλιο κατέληξε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

Η ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων (ΟΔΣ) είναι μία έννοια η οποία συναρθρώνεται από τις ακόλουθες διαστάσεις:

- τον έλεγχο των συνόρων (έλεγχοι και επιτήρηση) όπως ορίζεται στον Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, περιλαμβανομένης της σχετικής ανάλυσης κινδύνου και της συλλογής πληροφοριών σχετικά με εγκλήματα
- την ανίχνευση και έρευνα όσον αφορά διασυνοριακά εγκλήματα σε συντονισμό με όλες τις αρμόδιες αρχές επιβολής του νόμου
- το μοντέλο τεσσάρων βαθμίδων πρόσβασης για τους ελέγχους (μέτρα σε τρίτες χώρες, συνεργασία με γειτονικές χώρες, συνοριακοί έλεγχοι, μέτρα ελέγχου εντός του χώρου ελεύθερης διακίνησης, συμπεριλαμβανομένης της επιστροφής)
- τη διοργανική συνεργασία για τη διαχείριση των συνόρων (συνοριακοί φρουροί, τελωνεία, αστυνομία, εθνική ασφάλεια και άλλες αρμόδιες αρχές) και τη διεθνή συνεργασία
- το συντονισμό και τη συνοχή των δραστηριοτήτων των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων με αυτές άλλων οργάνων της Κοινότητας και της Ένωσης.

Η συνεκτικότητα μεταξύ αυτών των διαστάσεων και του τρόπου εφαρμογής τους από τα κράτη Σένγκεν αποτελεί το κλειδί για την επιτυχία της έννοιας της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων.

2. Βασικά στοιχεία για την ορθή εφαρμογή της ολοκληρωμένης διαχείρισης συνόρων

Οι συνοριακοί έλεγχοι δεν είναι μόνο προς το συμφέρον των κρατών μελών Σένγκεν στα εξωτερικά σύνορα των οποίων ασκούνται, αλλά και προς το συμφέρον όλων των κρατών μελών που έχουν καταργήσει τους συνοριακούς ελέγχους στα εσωτερικά τους σύνορα. Ως εκ τούτου, κατά την εφαρμογή της διαχείρισης των συνόρων, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι τα κράτη μέλη ελέγχουν τα εξωτερικά τους σύνορα για δικό τους όφελος αλλά, συγχρόνως, και προς όφελος των άλλων κρατών μελών Σένγκεν (αρχή της αλληλεγγύης). Θα πρέπει να διεξάγονται συνεχώς αποτελεσματικοί συνοριακοί έλεγχοι και να καλύπτουν όλα τα παράνομα φαινόμενα, ακόμη και εκείνα που δεν επηρεάζουν την τοπική ασφάλεια.

Κατ' αυτή την έννοια, ο έλεγχος των εξωτερικών συνόρων πρέπει να τυγχάνει της δέουσας προσοχής από όλα τα αρμόδια κράτη μέλη. Για να αποφεύγεται η συχνή έλλειψη πόρων σε τομείς όπου οι απαιτήσεις της τοπικής ασφάλειας διαφέρουν από εκείνες του τομέα του Σένγκεν γενικά, ο έλεγχος των συνόρων, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης κινδύνων και της διερεύνησης εγκλημάτων, πρέπει να εξακολουθήσει να αποτελεί το κύριο καθήκον των αρμόδιων επιχειρησιακών μονάδων.

Η διαχείριση των συνόρων είναι έργο που απαιτεί υψηλό επίπεδο επαγγελματισμού. Θα πρέπει να υπάρχει μια κύρια αρμόδια δημόσια (μη στρατιωτική) αρχή για την εφαρμογή της έννοιας της ΟΔΣ σε κάθε κράτος μέλος, η οποία θα ασχολείται συγκεκριμένα και απαραιτήτως με τον έλεγχο των συνόρων, με την πρόληψη της παράνομης μετανάστευσης κατά μήκος των εξωτερικών συνόρων και με την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης εντός του εδάφους του κράτους μέλους. Πρέπει να υπάρχει κεντρική διοίκηση, έλεγχος, επίβλεψη και οδηγίες ειδικά για τον έλεγχο των συνόρων, την ανάλυση κινδύνων και τη διερεύνηση εγκλημάτων, καθώς και διοργανική και διεθνής συνεργασία για την πρόληψη και την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης.

Η αρμόδια αρχή, συνήθως η φρουρά συνόρων ή η αστυνομία συνόρων, πρέπει να διαθέτει κεντρική διοίκηση και σαφή δομή. Πρέπει να υπάρχει άμεση δομή διοίκησης μεταξύ των μονάδων της αρμόδιας αρχής σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, η οποία θα διασφαλίζει μια κοινή προσέγγιση στον έλεγχο των συνόρων, ένα ενοποιημένο σύστημα σχεδιασμού και κατάρτισης και λεπτομερή και ταχεία ροή δεδομένων σε όλα τα οργανωτικά επίπεδα.

Η κύρια νομική βάση για τη διαχείριση των συνόρων προέρχεται από την προαναφερθείσα κοινοτική νομοθεσία. Εντούτοις, οι εθνικές νομοθεσίες θα πρέπει να συμπληρωθούν περαιτέρω, μεταξύ άλλων στους τομείς της φρουράς των συνόρων, των αλλοδαπών και της μετανάστευσης, καθώς και της προστασίας των δεδομένων, ώστε η ιδέα της ΟΔΣ να μπορέσει να υλοποιηθεί πλήρως. Πρέπει επίσης να υπάρξει νομική βάση που θα επιτρέπει την απρόσκοπτη και αποδοτική διοργανική και διεθνή συνεργασία, καθώς και την ανταλλαγή πληροφοριών. Πρέπει να συναφθούν συμφωνίες με γειτονικές τρίτες χώρες και με χώρες καταγωγής όπως για παράδειγμα συμφωνίες στον τομέα των συνόρων, της τοπικής διασυνοριακής κυκλοφορίας και της επανεισδοχής. Επιπλέον, οι παράνομες διελεύσεις συνόρων πρέπει να τιμωρούνται από το νόμο και στους διακινητές παράνομων μεταναστών να επιβάλλονται πρόστιμα καθώς και η υποχρέωση μεταφοράς των επιστρεφόντων.

Η εθνική στρατηγική διαχείρισης των συνόρων θα πρέπει να αναθέτει σαφή καθήκοντα, όπως οι αξιολογήσεις που θα πρέπει να συντάσσονται προκειμένου να δίνονται οδηγίες για την ανάπτυξη και το σχεδιασμό, στις αρμόδιες μονάδες σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η στρατηγική πρέπει να περιλαμβάνει αξιολογήσεις του περιβάλλοντος εργασίας, των κινδύνων και των απειλών, αναλύσεις των απαιτούμενων πόρων, καθώς και σχέδια δράσης και ανάπτυξης.

Κατά κανόνα, τα άτομα που ασκούν καθήκοντα συνοριοφυλακής πρέπει να είναι ειδικά εκπαιδευμένοι επαγγελματίες. Τα λιγότερο έμπειρα άτομα μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνον σε επικουρικά καθήκοντα, παρέχοντας προσωρινά βοήθεια στους επαγγελματίες. Δεν επιτρέπονται εξαιρέσεις όσον αφορά καθήκοντα που απαιτούν χρήση προσωπικών δεδομένων, έρευνα σε εμπιστευτικά αρχεία ή λήψη αποφάσεων που θίγουν τη σωματική ακεραιότητα ή την ελευθερία ατόμων.

Η ανάλυση κινδύνου και η διαχείριση των συνόρων πρέπει να υποστηρίζονται από συστηματική συλλογή πληροφοριών. Τα συστήματα διαχείρισης των συνόρων πρέπει να έχουν τη δυνατότητα συλλογής και ανάλυσης πληροφοριών και, τέλος, τη χρησιμοποίησή τους στο επί τόπου έργο. Το ολοκληρωμένο μοντέλο ανάλυσης κινδύνου για τον έλεγχο των συνόρων συγκεντρώνει τη συλλογή πληροφοριών, την ανάλυση κινδύνου και τη διαχείριση των συνόρων σε όλα τα επίπεδα. Η «στρατηγική πληροφοριονομία» οργανώνει όλες τις πληροφορίες και εξάγει μια στρατηγική εικόνα της κατάστασης που περιλαμβάνει ενδιαφέροντα φαινόμενα και βασικούς παράγοντες. Παράγει στατιστικές, τάσεις και ποιοτικές περιγραφές. Η στρατηγική ανάλυση κινδύνου αναλύει τις στρατηγικές βασικές πληροφορίες. Καταδεικνύει πιθανές αλλαγές και προτείνει πολιτικές. Οι αναλυτές πρέπει να είναι πλήρως ενήμεροι για τα βασικά πρότυπα, συμφέροντα, απειλές και κινδύνους. Η στρατηγική διαχείριση διαχειρίζεται την οργάνωση μέσω στρατηγικών βασικών στόχων (βραχυπρόθεσμα) και μέσω μετασχηματισμών (μακροπρόθεσμα).

Η «επιχειρησιακή πληροφοριονομία» συνδέει τις επιχειρησιακές πληροφορίες και τις στρατηγικές πληροφορίες (αμφίδρομη εισροή και εκροή πληροφοριών) σε ένα «επιχειρησιακά» έγκυρο πλαίσιο. Έργο της επιχειρησιακής ανάλυσης κινδύνου είναι η διεξαγωγή ποιοτικών και ποσοτικών αναλύσεων του επιχειρησιακού περιβάλλοντος, των ενεργών αντικειμένων και των αποτελεσμάτων της δραστηριότητας προσώπων. Στόχος της είναι η απόκτηση έγκυρων πληροφοριών για την κατάσταση που επικρατεί. Αυτές οι πληροφορίες χρησιμοποιούνται για να διευκολύνουν τη βέλτιστη διάθεση των πόρων. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στα κενά, εκεί δηλαδή που το σύστημα αποτυγχάνει. Επιχειρησιακή διαχείριση είναι η διαχείριση των πόρων και των απαιτήσεων για συγκεκριμένα καθήκοντα, δημοσιονομικά πλαίσια, ιδιοκτησιακά στοιχεία και δικαιοδοσίες. Αυτή η λειτουργία συνδέεται με οργανωτικές μονάδες που έχουν συγκεκριμένο τομέα ευθύνης, όπως είναι, για παράδειγμα, μια περιφερειακή δικαιοδοσία. Η επιχειρησιακή ανάλυση κινδύνου παρέχει επίσης δείκτες και διαγράμματα επικινδυνότητας για το τακτικό επίπεδο.

Η «τακτική πληροφοριονομία» (στο επιτόπου επίπεδο) συνδέει, στην καθημερινή τους εργασία, τους εργαζομένους που ασκούν επιτόπου επιχειρησιακά καθήκοντα, με το σύστημα πληροφοριών. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει αμφίδρομη ροή δεδομένων (εισροή και εκροή). Στην πράξη, αυτό σημαίνει αξιολόγηση των ατόμων, των οχημάτων, των πλοίων ή των πτήσεων που πρέπει να ελεγχθούν. Αυτή η αξιολόγηση πραγματοποιείται στο πλαίσιο τακτικής κατάστασης «σε πραγματικό χρόνο». Κατά συνέπεια οι μέθοδοι μπορούν να ονομαστούν τακτική ανάλυση κινδύνου.

Για την εξιχνίαση διασυνοριακών εγκληματικών πράξεων πρέπει επιπροσθέτως να δίνεται έμφαση στη διαδικασία ελέγχων για ύποπτα πρόσωπα και αντικείμενα. Το προσωπικό πρέπει να γνωρίζει τους δείκτες κινδύνου, τα προφίλ κινδύνου και τον συνήθη τρόπο λειτουργίας της διασυνοριακής εγκληματικότητας. Το προσωπικό πρέπει επίσης να γνωρίζει τους επώνυμους ειδικούς στόχους της επιτήρησης και των ελέγχων.

Η «προσαρμοσμένη ανάλυση κινδύνου» αναφέρεται σε ορισμένα φαινόμενα ή περιπτώσεις. Η προσαρμοσμένη ανάλυση κινδύνου συνιστά άμεση αντίδραση σε συγκεκριμένες υποθέσεις που αποκαλύφθηκαν στα σύνορα. Κύριος στόχος της είναι η ενημέρωση άλλων δομών για τους δείκτες κινδύνου.

Η «επίγνωση των καταστάσεων» καταμετρά κατά πόσο οι αρχές διαθέτουν την ικανότητα να ανιχνεύουν διασυνοριακές κινήσεις και να εντοπίζουν αιτιολογημένους λόγους για μέτρα ελέγχου. Στην πράξη, η επίγνωση των καταστάσεων καταδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο οι αρχές καθορίζουν το χρονικό πλαίσιο και τα πεδία τριών λειτουργιών: εντοπισμός κινήσεων που συνιστούν ενδεχομένως προσπάθεια παράνομης διάβασης των συνόρων, προσδιορισμός των εντοπισθέντων στόχων και ανάλυση, σε κατάλληλη χρονική στιγμή, ήδη προσδιορισθέντων στόχων.

Για να είναι δυνατή η διαχείριση των δραστηριοτήτων ελέγχου των συνόρων και για να μπορέσει η ΟΔΣ να εφαρμοσθεί αποτελεσματικά, πρέπει συνεχώς να δίνεται μεγάλη προσοχή στην αξιολόγηση της κατάστασης. Μ' άλλα λόγια, η λειτουργία ενός συστήματος διαχείρισης των συνόρων πρέπει να προσαρμόζεται στις συνθήκες που επικρατούν καθ' όλο το μήκος των συνόρων του. Πρέπει να διεξάγεται, ενδεχομένως από κοινού με άλλα κράτη Σένγκεν, συνεχής αξιολόγηση βάσει έγκυρων και αξιόπιστων στοιχείων. Για να διασφαλίζεται η ορθή επίγνωση των καταστάσεων και για να μπορεί να διαμορφώνεται και να συντηρείται μια ολοκληρωμένη και αξιόπιστη εικόνα της κατάστασης, οι δραστηριότητες ανάλυσης του κινδύνου πρέπει να πραγματοποιούνται σε κεντρικό επίπεδο και να διαθέτουν σαφή δομή σε όλα τα οργανωτικά επίπεδα που φέρουν ευθύνη για τη διαχείριση των συνόρων.

Η ικανότητα αντίδρασης στα σύνορα (εναέρια, θαλάσσια και χερσαία) μετρά το χρόνο αντίδρασης σε απόπειρες παράνομων δραστηριοτήτων κατά μήκος των συνόρων, καθώς και την ταχύτητα και τα μέσα αντίδρασης σε ασυνήθιστες περιστάσεις. Η ικανότητα αντίδρασης της διαχείρισης συνόρων πρέπει να είναι τέτοια ώστε η κατανομή των πόρων να μπορεί να προσαρμόζεται αναλόγως των απαιτήσεων: πρέπει να υπάρχουν διαθέσιμα αποθέματα, προσωπικό και εξοπλισμός, ώστε να είναι δυνατή η αντίδραση σε μεταβολές κατά μήκος των συνόρων και στα σημεία διέλευσης των συνόρων. Πρέπει επίσης να εκπονούνται σχέδια για την αντιμετώπιση απρόσμενης και εκτεταμένης κλίμακας παράνομης μετανάστευσης.

Όλοι οι προϊστάμενοι, οι επιτόπου επικεφαλής και όσοι συμμετέχουν στην αξιολόγηση της διαχείρισης συνόρων πρέπει να μπορούν να αξιολογούν το επίπεδο της επίγνωσης των καταστάσεων και της ικανότητας αντίδρασης.

2.1 Έλεγχος των συνόρων (έλεγχοι και επιτήρηση) όπως ορίζεται στον Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, περιλαμβανομένης της σχετικής ανάλυσης κινδύνου και της συλλογής πληροφοριών σχετικά με εγκλήματα

Ο βασικός τομέας της γενικής στρατηγικής για τα σύνορα είναι μια λειτουργική διαχείριση των συνόρων η οποία συνίσταται σε συνοριακούς ελέγχους και επιτήρηση των συνόρων, βάσει ανάλυσης κινδύνου. Οι συνοριακοί έλεγχοι συνιστούν θεμελιώδες στοιχείο για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και για την πρόληψη κάθε απειλής κατά της εσωτερικής ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της δημόσιας υγείας και των διεθνών σχέσεων των κρατών μελών. Πρόκειται για διεπιστημονική δραστηριότητα επιβολής του νόμου, που αφορά όλα τα κράτη μέλη.

Οι συνοριακοί έλεγχοι πρέπει να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 562/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του κοινοτικού κώδικα σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν). Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, οι συνοριοφύλακες πρέπει να ακολουθούν τις συστάσεις και τις οδηγίες που δίνονται στο «Πρακτικό εγχειρίδιο για τους συνοριοφύλακες (Εγχειρίδιο Σένγκεν)» που έχει εκπονήσει η Επιτροπή.

Τα βασικά στοιχεία της διαχείρισης των συνόρων συνίστανται στο συστηματικό έλεγχο όλων των προσώπων που διασχίζουν τα εξωτερικά σύνορα και στην αποτελεσματική επιτήρηση των συνόρων μεταξύ των σημείων διέλευσής τους. Εν προκειμένω, πρέπει να λαμβάνονται όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η εσωτερική ασφάλεια και να προλαμβάνεται η λαθρομετανάστευση.

Οι διατιθέμενοι για τον έλεγχο των συνόρων πόροι πρέπει να προσαρμόζονται ανάλογα με την ποσότητα και το προφίλ της ροής επιβατών, με την αξιολόγηση του κινδύνου και με την ανάλυση του κινδύνου. Όσον αφορά την υποδομή, πρέπει να υπάρχουν κατάλληλες εγκαταστάσεις για τη διεξαγωγή των συνοριακών ελέγχων και της επιτήρησης των συνόρων. Απαιτείται επίσης επαρκές προσωπικό. Οι ακριβείς απαιτήσεις για τον έλεγχο των συνόρων εξαρτώνται από διάφορους παράγοντες, ειδικότερα: από την πίεση της παράνομης μετανάστευσης, από τη γεωγραφική κατάσταση, από το προφίλ των επιβατών και από τον όγκο της διασυνοριακής κυκλοφορίας. Πρέπει να καλύπτονται οι συγκεκριμένες απαιτήσεις για τους τρεις διαφορετικούς τύπους συνόρων (εναέρια, θαλάσσια, χερσαία) και για την τοπική διασυνοριακή κυκλοφορία.

Ένα κράτος μέλος πρέπει να έχει τη δυνατότητα και να έχει εκπονήσει σχέδια για προσωρινές ενισχύσεις των συνοριακών ελέγχων. Όλα τα επίπεδα πρέπει να έχουν σαφή εικόνα των πιθανών απειλών και να διαθέτουν σχέδια για την επίταση των επιπέδων ελέγχου. Θα πρέπει να υπάρχουν επίπεδα ενίσχυσης των συνοριακών ελέγχων, σύμμετρα προς την απειλή και τα απαιτούμενα μέτρα.

Η επιτήρηση των συνόρων πρέπει να πραγματοποιείται με σταθμευμένες και κινητές μονάδες που θα παρακολουθούν και θα περιπολούν σε ευαίσθητες τοποθεσίες, υποστηριζόμενες από τεχνικά και ηλεκτρονικά μέσα. Οι δραστηριότητες επιτήρησης των συνόρων πρέπει να βασίζονται σε σύστημα αναλύσεων των σχετικών κινδύνων. Ο εξοπλισμός και τα μέσα πρέπει να ενδείκνυνται για την κατάσταση στα σύνορα.

Οι υπάλληλοι που ασχολούνται με το έργο αυτό πρέπει να είναι κατάλληλα εκπαιδευμένοι επαγγελματίες. Επίσης, απαιτείται σαφής ορισμός της έννοιας της εκπαίδευσης (τόσο της βασικής όσο και της μετεκπαίδευσης) που να καλύπτει τις επιχειρησιακές δεξιότητες, τη γνώση της νομοθεσίας, τις γλωσσικές γνώσεις κλπ.

2.2 Ανίχνευση και έρευνα όσον αφορά διασυνοριακά εγκλήματα σε συντονισμό με όλες τις αρμόδιες αρχές επιβολής του νόμου

Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, οι συνοριοφύλακες έρχονται αντιμέτωποι με αδικήματα που σχετίζονται με τα σύνορα όπως η εμπορία ανθρώπων, η λαθρεμπορία εμπορευμάτων, ναρκωτικών και όπλων, η παραποίηση και πλαστογράφηση ταξιδιωτικών εγγράφων, η κλοπή αντικειμένων και οχημάτων κλπ. Για να δώσει πρόσθετη αξία στην εσωτερική ασφάλεια των κρατών μελών και για να ενισχύσει την ικανότητα αποκάλυψης παράνομων πράξεων, η αρχή διαχείρισης των συνόρων πρέπει να διαδραματίζει ρόλο στη διερεύνηση αυτού του είδους αδικημάτων. Η συμμετοχή σε έρευνες αυτού του είδους εμπλουτίζει τις γνώσεις των συνοριοφυλάκων όσον αφορά τους τρόπους λειτουργίας και τις διαδρομές της παράνομης μετανάστευσης και διευκολύνει την παραγωγή δεικτών και προφίλ κινδύνου.

Ειδικότερα, οι έρευνες για παράνομη διέλευση των συνόρων, για πλαστά ταξιδιωτικά έγγραφα και για εμπορία ανθρώπων πρέπει να αποτελούν καθήκοντα μιας αρχής διαχείρισης των συνόρων. Στις έρευνες για διασυνοριακά εγκλήματα, η διοργανική συνεργασία πρέπει να είναι εξαιρετικά στενή. Μεταξύ των τρόπων συνεργασίας σε αυτόν τον τομέα συγκαταλέγονται, για παράδειγμα, η ανταλλαγή πληροφοριών, η σύσταση κοινών ομάδων ερευνών, η δημιουργία κοινών βάσεων δεδομένων και η εύκολη ανταλλαγή πληροφοριών.

2.3 Το μοντέλο τεσσάρων βαθμίδων πρόσβασης για τους ελέγχους (μέτρα σε τρίτες χώρες, συνεργασία με γειτονικές χώρες, συνοριακοί έλεγχοι, μέτρα ελέγχου εντός του χώρου ελεύθερης διακίνησης, συμπεριλαμβανομένης της επιστροφής)

Το μοντέλο τεσσάρων βαθμίδων πρόσβασης για τους ελέγχους αποτελεί τον πυρήνα της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων. Με απλά λόγια, το μοντέλο απαιτεί την εφαρμογή μιας σειράς συμπληρωματικών μέτρων στις διάφορες βαθμίδες.

Τα μέτρα πρώτης βαθμίδας λαμβάνονται σε τρίτες χώρες, ειδικότερα δε σε χώρες καταγωγής και διέλευσης. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται συμβουλές και κατάρτιση, από αξιωματικούς συνδέσμων και από εμπειρογνώμονες στον τομέα των εγγράφων, η οποία αφορά τη διαδικασία θεωρήσεων και απευθύνεται σε προξενικούς υπαλλήλους και στο προσωπικό μεταφορικών εταιρειών σε τρίτες χώρες καταγωγής ή διέλευσης, από τις οποίες πηγάζουν οι κίνδυνοι που γεννά η παράνομη μετανάστευση.

Η δεύτερη βαθμίδα συνίσταται στη συνεργασία με γειτονικές χώρες. Οι συμφωνίες με τις γειτονικές χώρες για συνεργασία στον τομέα της διαχείρισης των συνόρων συνιστούν αποδοτικό μέσο για τη βελτίωση της ασφάλειας των συνόρων. Η συνεργασία επιτυγχάνεται με τη δημιουργία κατάλληλων μηχανισμών λειτουργίας όπως η ανταλλαγή πληροφοριών, κατάλληλοι δίαυλοι επικοινωνίας, κεντρικά, περιφερειακά και τοπικά σημεία επαφής, διαδικασίες έκτακτης ανάγκης, αντιμετώπιση περιστατικών κατά αντικειμενικό τρόπο ώστε να αποφεύγονται οι πολιτικές διενέξεις κλπ. Απαραίτητη είναι επίσης η δημιουργία δομών περιφερειακής συνεργασίας και κατά μήκος των θαλάσσιων εξωτερικών συνόρων. Σε πρωτοβουλίες αυτού του είδους πρέπει να συμμετέχουν όλες οι χώρες της περιοχής.

Οι συνοριακοί έλεγχοι, ως τρίτη βαθμίδα του μοντέλου, εγγυώνται ότι κάθε πρόσωπο που εισέρχεται στον χώρο Σένγκεν ή εξέρχεται από αυτόν υπόκειται σε συστηματικούς ελέγχους. Εξασφαλίζουν επίσης ένα κατάλληλο επίπεδο για την ανακάλυψη ατόμων που περνούν παράνομα τα σύνορα σε σημεία διέλευσης ή μέσω θαλάσσης χρησιμοποιώντας πλαστά έγγραφα ή προσπαθώντας να κρυφτούν σε μέσα μεταφοράς. Οι συνοριακοί έλεγχοι εντάσσονται στις εθνικές προσπάθειες για την πρόληψη του εγκλήματος δεδομένου ότι εντοπίζουν και αποκαλύπτουν υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων και κλοπής αγαθών, καθώς και άλλα διασυνοριακά αδικήματα και αδικήματα που σχετίζονται με τα σύνορα, συμβάλλουν δε στην ανίχνευση σοβαρών μορφών εγκληματικότητας.

Η τέταρτη βαθμίδα περιλαμβάνει μέτρα ελέγχου εντός του χώρου ελεύθερης διακίνησης, συμπεριλαμβανομένης της επιστροφής. Αυτά τα μέτρα αποτρέπουν την παράνομη μετανάστευση και το διασυνοριακό έγκλημα στο εσωτερικό της επικράτειας των κρατών Σένγκεν με ενισχυμένα μέτρα έρευνας, ελέγχου και επιτήρησης βάσει εθνικών πληροφοριών και σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Οι παράνομοι μετανάστες που εντοπίζονται στο εσωτερικό της επικράτειας Σένγκεν τίθενται υπό τον έλεγχο των αρχών. Καταχωρούνται και, εάν δεν συντρέχουν λόγοι παραμονής τους και εάν δεν υπάρχει κανένα εμπόδιο λόγω επίκλησης ανθρωπιστικών λόγων ή του διεθνούς δικαίου εκ μέρους τους, επαναπατρίζονται στη χώρα καταγωγής τους. Τα κράτη μέλη καθορίζουν ελάχιστα πρότυπα για τα μέτρα ελέγχου που εφαρμόζονται στο έδαφός τους και, από κοινού με άλλες αρμόδιες αρχές, σε σημεία που είναι γνωστά ως κρίσιμης σημασίας για υπηκόους τρίτων χωρών που διαμένουν παράνομα, σε κόμβους διασυνοριακής κυκλοφορίας κλπ.

2.4 Διοργανική συνεργασία για τη διαχείριση των συνόρων (συνοριακοί φρουροί, τελωνεία, αστυνομία, εθνική ασφάλεια και άλλες αρμόδιες αρχές) και διεθνής συνεργασία

Η διοργανική συνεργασία είναι αναγκαία σε όλα τα επίπεδα (εθνικό, περιφερειακό και τοπικό), για όλες τις αρχές που είναι αρμόδιες για την πρόληψη και την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και του διασυνοριακού εγκλήματος. Δεν θα πρέπει να υπάρχει καμμία αμφιβολία ως προς το ποια αρχή είναι αρμόδια για κάθε συγκεκριμένη κατάσταση.

Η πολιτική σχετικά με τη διοργανική συνεργασία πρέπει να καθορίζεται κατά τη διάρκεια συναντήσεων των προϊσταμένων των υπηρεσιών που συμμετέχουν στη διαχείριση των συνόρων και στην πρόληψη του διασυνοριακού εγκλήματος. Ο προγραμματισμός της συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών μπορεί να γίνεται σε όλα τα επίπεδα (εθνικό, περιφερειακό και τοπικό). Η συνεργασία θα πρέπει να προγραμματίζεται με βάση μια κοινή αντίληψη της κατάστασης (κοινή ανάλυση των κινδύνων και των απειλών). Ειδικότερα, οι ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών έχουν καθοριστική σημασία, το ίδιο δε και η ύπαρξη μηχανισμού για την επίλυση ενδεχόμενων διαφωνιών όσον αφορά τον καταμερισμό των αρμοδιοτήτων μεταξύ των αρχών. Επιπλέον, η συνεργασία θα πρέπει να καλύπτει επιχειρησιακά θέματα, όπως για παράδειγμα τη χρήση συμβατού εξοπλισμού επικοινωνιών, το σχεδιασμό κοινών επιχειρήσεων και τη συμμετοχή σε κοινή εκπαίδευση και σε κοινές ασκήσεις.

Η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον όλα τα γειτονικά κράτη μέλη. Θεμελιώδη επίσης σημασία έχει η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στα πλαίσια του FRONTEX. Για τα μεμονωμένα κράτη μέλη, το ενδιαφέρον της συμμετοχής τους στη συντονισμένη συνεργασία του FRONTEX έγκειται στην παροχή στήριξης σε άλλα κράτη μέλη τα οποία δέχονται πιέσεις λόγω της παράνομης μετανάστευσης, στην ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών για τη διαχείριση των συνόρων και στην αύξηση του επαγγελματισμού του προσωπικού τους.

Τα κράτη μέλη που δέχονται συνεχώς αυξανόμενες πιέσεις λόγω της μετανάστευσης μπορούν να ζητήσουν από τον FRONTEX είτε να ξεκινήσει μια κοινή επιχείρηση είτε να αναπτύξει μια Ομάδα ταχείας επέμβασης στα σύνορα (RABIT) στα σημεία που υφίστανται τη μεγαλύτερη πίεση. Πρέπει να αναπτυχθούν οι δυνατότητες φιλοξενίας αυτών των ομάδων, όπως και οι δυνατότητες αποστολής προσκεκλημένων υπαλλήλων που θα συμμετέχουν σε κοινές ομάδες στο εξωτερικό. Εφόσον απαιτείται, θα πρέπει να υιοθετηθεί σχετική εθνική νομοθεσία που θα καθιστά δυνατές αυτές τις διαδικασίες.

Ο σκοπός της πρωτοβουλίας FRONTEX, γνωστής ως EPN (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Περιπολίας), είναι να διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών. Πρακτικά, αυτό σημαίνει ότι γειτονικά κράτη μέλη συνεργάζονται στον τομέα της θαλάσσιας επιτήρησης σχεδιάζοντας από κοινού περιπολίες των θαλάσσιων περιοχών τους. Πρόκειται για μια ιδέα που θα μπορούσε να αποβεί επωφελής για όλα τα κράτη μέλη με θαλάσσια σύνορα.

Η διεθνής συνεργασία στον τομέα της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων μπορεί να διακριθεί σε πολυμερή, διμερή, περιφερειακή και τοπική συνεργασία. Η συνεργασία με τρίτες χώρες θα πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις γειτονικές χώρες καθώς και τις κύριες χώρες καταγωγής και διέλευσης της παράνομης μετανάστευσης προς τα συμμετέχοντα σε αυτήν την προσπάθεια κράτη μέλη. Όσον αφορά τη συνεργασία με τα γειτονικά κράτη, κρίνεται απαραίτητο τα κράτη διέλευσης να παρέχουν ενεργό βοήθεια εξασφαλίζοντας ότι τα σύνορά τους είναι εντελώς ασφαλή και λαμβάνοντας μέτρα και εκτός της παραμεθόριας περιοχής, π.χ. ακολουθώντας συνεπή πρακτική επαναπατρισμού.

2.5 Συντονισμός και συνοχή των δραστηριοτήτων των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων με αυτές άλλων οργάνων της Κοινότητας και της Ένωσης.

Οι αρμόδιες Ομάδες του Συμβουλίου, όπως οι Ομάδες «Σύνορα», «Αξιολόγηση Σένγκεν», «CIREFI», «Μετανάστευση και απομάκρυνση» και «Θεωρήσεις», αλλά και άλλοι φορείς όπως η SCIFA και η CATS, συζητούν τις εξελίξεις, νέες πρωτοβουλίες και σχέδια προτάσεων για την τροποποίηση της νομοθεσίας σχετικά με την ενωσιακή ολοκληρωμένη διαχείριση συνόρων. Η ομοιογένεια και η συναντίληψη για τα θέματα διαχείρισης των συνόρων αυξάνουν τη διαφάνεια και την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών. Ως εκ τούτου, η ενεργός συμμετοχή στη διαμόρφωση της διαχείρισης των συνόρων στο πλαίσιο των μόνιμων Ομάδων του Συμβουλίου, των προσωρινών ομάδων εργασίας της Επιτροπής και των πρωτοβουλιών του FRONTEX προσδίδουν προστιθέμενη αξία στην διαχείριση των συνόρων των κρατών μελών.

Τα κράτη μέλη πρέπει να χρησιμοποιούν κοινά μέσα για τις ενέργειές τους που αφορούν τη διαχείριση των συνόρων τους, όπως το εγχειρίδιο Σένγκεν για την κατάρτιση και τη διεξαγωγή συνοριακών ελέγχων, το πρότυπο CIRAM για την εκπόνηση αναλύσεων κινδύνων, το κοινό βασικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα και το κοινό πρόγραμμα σπουδών μέσου επιπέδου για τον προγραμματισμό της κατάρτισης.

Το σύστημα αξιολόγησης Σένγκεν είναι ένα βασικό στοιχείο που διασφαλίζει την ορθή συμμόρφωση με το κεκτημένο του Σένγκεν, την ενδεδειγμένη υλοποίηση της ΟΔΣ και την αύξηση της διαφάνειας όσον αφορά την εθνική διαχείριση των συνόρων. Η συμμετοχή σε αποστολές αξιολόγησης συμβάλλει στην ενίσχυση των γνώσεων των κρατών μελών στον τομέα της ανάπτυξης βέλτιστων πρακτικών για τη διαχείριση των συνόρων. Κατά τη διάρκεια μιας αποστολής αξιολόγησης πρέπει να επιθεωρείται διεξοδικά ολόκληρο το σύστημα της ΟΔΣ ενός κράτους μέλους του Σένγκεν ή υπονήφιας χώρας και να περιλαμβάνει τον φορέα διοίκησης ή συντονισμού για τον έλεγχο των συνόρων σε εθνικό επίπεδο, τα διάφορα είδη συνόρων και άλλα σχετικά στοιχεία του συστήματος, όπως οι μονάδες ανάλυσης κινδύνου και τα εθνικά κέντρα συντονισμού.

3. Διαμόρφωση της διαχείρισης συνόρων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κατά την υλοποίηση της ενωσιακής ιδέας της ΟΔΣ και τη διαμόρφωση της διαχείρισης συνόρων στα κράτη μέλη και στις υποψήφιες χώρες Σένγκεν, θα πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη για τις μελλοντικές εξελίξεις στον τομέα της ενωσιακής διαχείρισης συνόρων.

Στις 13 Φεβρουαρίου 2008, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε τρεις ανακοινώσεις, οι οποίες είναι σαν σύνολο γνωστές ως «δέσμη μέτρων για τα σύνορα»: 1) Έκθεση για την αξιολόγηση και τη μελλοντική ανάπτυξη του οργανισμού FRONTEX, 2) Το ευρωπαϊκό σύστημα επιτήρησης των συνόρων (EUROSUR) και 3) Μελλοντικές προκλήσεις για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ. Έχουν ήδη καταβληθεί προσπάθειες για την υλοποίηση της πλειονότητας των προτάσεων που περιλαμβάνονται σε αυτές τις ανακοινώσεις. Αυτή η εξελικτική - σε επίπεδο ΕΕ - πορεία θα πρέπει να εκφραστεί και στη διαμόρφωση της διαχείρισης συνόρων των κρατών μελών και των υποψηφίων χωρών.

Β. ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ
1. Στρατηγική και οργανωτική δομή	
1. Εκσυγχρονισμένες και λειτουργικές υπουργικές αρμοδιότητες για τη διαχείριση των συνόρων	
2. Κεντρικά ελεγχόμενη επάνδρωση, εποπτεία και καθοδήγηση για τους συνοριακούς ελέγχους υπό την αιγίδα του αρμόδιου υπουργείου για θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων.	
3. Σαφής και αποτελεσματικός συντονισμός της έννοιας της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων (ΟΔΣ) και υλοποίησή της σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.	Ακριβής καθορισμός του προϋπολογισμού για την ΟΔΣ για όλα τα επίπεδα των συμμετεχουσών αρχών.
4. Κεντρικά διοικούμενη και σαφώς διαρθρωμένη αρμόδια αρχή, με άμεση δομή διοίκησης μεταξύ των μονάδων φρούρησης συνόρων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, η οποία θα διασφαλίζει μια κοινή προσέγγιση όσον αφορά τον έλεγχο των συνόρων, ένα ενοποιημένο σύστημα σχεδιασμού και λεπτομερή και ταχεία ροή δεδομένων σε όλα τα οργανωτικά επίπεδα.	Μία αρχή καλύπτει όλες τις διαστάσεις της ΟΔΣ. Η αρμόδια δημόσια αρχή είναι μια ειδικευμένη (μη στρατιωτική) δύναμη αστυνομίας ή φύλαξης συνόρων
5. Οι συνοριακοί έλεγχοι σε τοπικό επίπεδο πρέπει να διενεργούνται μόνο από ειδικά διατεθείσες μονάδες φρούρησης συνόρων.	
6. Εθνικό πολυετές έγγραφο στρατηγικής ως βάση για τη διαμόρφωση της διαχείρισης των συνόρων.	Η στρατηγική κοινοποιείται στους αρμόδιους υπαλλήλους σε όλα τα επίπεδα. Το προσωπικό γνωρίζει το περιεχόμενο της στρατηγικής. Η στρατηγική αποτελεί τη βάση και δίνει τις κατευθύνσεις για τον σχεδιασμό.
7. Κεντρικός σχεδιασμός της εθνικής διαχείρισης συνόρων, ο οποίος παρέχει κατευθυντήριες γραμμές για το περιφερειακό επίπεδο και απαριθμεί τις απαιτήσεις στις οποίες αυτό πρέπει να ανταποκρίνεται. Σε περιφερειακό επίπεδο, σχέδιο ή πρόγραμμα εργασίας με κατευθυντήριες γραμμές για το τοπικό επίπεδο και απαρίθμηση των απαιτήσεων στις οποίες αυτό πρέπει να ανταποκρίνεται.	Σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο: – Κυλιόμενος πολυετής σχεδιασμός – Ετήσιο πρόγραμμα εργασίας – Ετήσιο σχέδιο δραστηριοτήτων και χρήσης των πόρων (περιορισμένης χρήσης ή διαβαθμισμένο) – Ετήσιο σχέδιο κατάρτισης Σε τοπικό επίπεδο: – Ετήσιο πρόγραμμα εργασίας – Ετήσιο/ μηνιαίο σχέδιο δραστηριοτήτων και χρήσης των πόρων (περιορισμένης χρήσης ή διαβαθμισμένο) – Ετήσιο σχέδιο κατάρτισης

8. Συνεκτική εθνική νομοθεσία και συμφωνίες που καθιστούν δυνατή την αποτελεσματική υλοποίηση της έννοιας της ΟΔΣ, π.χ. – Νόμος για τα σύνορα ή/και νόμος για τη φύλαξη των συνόρων. – Νόμος περί αλλοδαπών ή μετανάστευσης. – Νόμος για την προστασία των δεδομένων. – Νόμος/ κανόνες για τη διοργανική συνεργασία. – Κανόνες περί κολασμού των παράνομων διελεύσεων συνόρων και της διευκόλυνσης των παράνομων μεταναστών. – Κανόνες περί ευθύνης των μεταφορέων· π.χ. να επιβάλλονται πρόστιμα στους μεταφέροντες παράνομα μετανάστες, καθώς και η υποχρέωση μεταφοράς των επιστρεφόντων, και να επωμίζονται τις δαπάνες της παραμονής τους μέχρι να μπορέσει να πραγματοποιηθεί η επιστροφή. – Συμφωνίες με τις γειτονικές χώρες για τα σύνορα. – Συμφωνίες επανεισδοχής με γειτονικές τρίτες χώρες και με τις χώρες διέλευσης και καταγωγής. – Συμφωνίες με γειτονικές τρίτες χώρες για την τοπική διασυνοριακή κυκλοφορία.	
9. Έγκριση μέτρων που είναι αναγκαία για την ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ.	Συμπληρωματικά εθνικά μέτρα και κανόνες για την πλήρη αξιοποίηση των κοινοτικών μέσων που αφορούν τη φιλοξενία και την ανάπτυξη προσκεκλημένων υπαλλήλων, των μελών της ομάδας ταχείας επέμβασης στα σύνορα και τον εξοπλισμό σε επιχειρήσεις που συντονίζει ο FRONTEX. Εθνικοί κανόνες για την απόσπαση εθνικών εμπειρογνομόνων στον FRONTEX.
10. Κατά τη διεξαγωγή συνοριακών ελέγχων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα σχετικά με τη διαχείριση των συνόρων διεθνή νομικά μέσα.	
11. Η συνεργασία και ο συντονισμός των αρμοδιοτήτων των διαφόρων οργάνων και υπηρεσιών πρέπει να ρυθμίζονται με νομοθετικές πράξεις και συμφωνίες συνεργασίας (π.χ. μνημόνια συμφωνίας).	Κοινή διοργανική στρατηγική για την πρόληψη της διασυνοριακής εγκληματικότητας και της παράνομης μετανάστευσης. Οι συμφωνίες, οι νομοθετικές πράξεις ή οι κανόνες καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα της διοργανικής συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα: – ανταλλαγή πληροφοριών – από κοινού ανάλυση κινδύνου – ανταλλαγή εμπειρογνομοσύνης – συνεργασία για την κατάρτιση – συνεργασία για τις πληροφορίες και τις έρευνες

	– κοινή χρήση των βάσεων δεδομένων – κοινές επιχειρήσεις – διοργανικά σημεία επαφής.
12. Εφαρμογή της Σύμβασης των ΗΕ κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος και των πρωτοκόλλων της για τη λαθραία διακίνηση μεταναστών δια ξηράς, αέρος και θαλάσσης και για την παράνομη διακίνηση πυροβόλων όπλων, των εξαρτημάτων τους και μερών τους και πυρομαχικών.	Σχέδια για την αντιμετώπιση των λαθρεμπορών και για την εξακρίβωση των θυμάτων, σε συνεργασία με άλλες αρμόδιες αρχές. Κατάρτιση, στοχοθετημένη ανάλυση κινδύνου, σύστημα εξακρίβωσης χαρακτηριστικών (profiling) και επιχειρησιακές οδηγίες προς τους συνοριοφύλακες για την εξακρίβωση των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
13. Ορθή εφαρμογή των διμερών συμφωνιών για τη συνεργασία στον τομέα της διαχείρισης συνόρων σε διεθνές επίπεδο	Αυτές οι συμφωνίες/ νομικές πράξεις καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα της διασυνοριακής συνεργασίας. – ανταλλαγή πληροφοριών, – από κοινού ανάλυση κινδύνου, – ανταλλαγή εμπειρογνωμοσύνης, – διαδικασίες για επείγουσες καταστάσεις – κοινές δραστηριότητες – κλπ.
14. Στρατηγικός σχεδιασμός, κατανομή των ανθρώπινων και τεχνικών πόρων βάσει συνεχούς ανάλυσης του περιβάλλοντος και των απειλών	Σχεδιασμός και δραστηριότητες διαχείρισης των συνόρων βάσει έγκυρων πληροφοριών.
15. Διαρκώς επικαιροποιούμενη και ολοκληρωμένη εικόνα της κατάστασης σε εθνικό επίπεδο, που να περιλαμβάνει όλες τις πληροφορίες που αφορούν την εθνική διαχείριση των συνόρων.	Η εικόνα της κατάστασης διαμορφώνεται από πληροφορίες σε όλα τα επίπεδα: – κίνηση στη διέλευση των συνόρων (στο σύνολο και σε κάθε σημείο συνοριακής διελεύσεως ξεχωριστά, υπηκοότητες, αριθμός και αιτιολόγηση δευτεροβάθμιων ελέγχων, αρνήσεις εισόδου, εντοπισθείσες παράνομες ενέργειες, τρόπος λειτουργίας, ουρές αναμονής κλπ.) – κατάσταση κατά μήκος των γαλάζιων και πράσινων συνόρων (αριθμός παράνομων συνοριακών διελεύσεων, υπηκοότητες, τρόπος λειτουργίας, εντοπισθείσες διαδρομές κλπ. – παράνομοι μετανάστες που εντοπίστηκαν εντός της επικράτειας, απελαθέντα πρόσωπα, αιτούντες άσυλο κλπ.) – εικόνα πριν από τα σύνορα (κατάσταση όσον αφορά τη διαχείριση των συνόρων στις γειτονικές χώρες και στις χώρες διέλευσης και καταγωγής) και πρόσθετα σε περιφερειακό (ή σε τοπικό) επίπεδο: – διαθέσιμοι πόροι· αριθμός και θέση των περιπόλων, των πλοίων, των αεροσκαφών και των τεχνικών μέσων – ονόματα και καθήκοντα των επικεφαλής της βάρδιας κλπ. – στόχοι στη θαλάσσια περιοχή – άλλα σχετικά θέματα.
16. Εικόνα της κατάστασης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, ει δυνατόν σε πραγματικό χρόνο, με σκοπό τη βελτίωση της ικανότητας αντίδρασης, την καλύτερη επίγνωση των καταστάσεων και τη βελτίωση της ικανότητας συντονισμού των επιχειρησιακών δραστηριοτήτων.	

17. Πρέπει να υπάρχει επίγνωση της κατάστασης, σε 24ωρη βάση και καθ' όλη τη διάρκεια της εβδομάδας, σχετικά με τα εξωτερικά σύνορα σε εθνικό επίπεδο. 18. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν ένα και μόνο κεντρικό σημείο επαφής με τα λοιπά κράτη μέλη για όλα τα θέματα σχετικά με τη διαχείριση των συνόρων, τον FRONTEX και άλλους διοργανικούς και διεθνείς φορείς.	Ένα εθνικό κέντρο συντονισμού (ΕΚΣ), το οποίο να συντονίζει, σε εικοσιτετράωρη βάση και καθ' όλη τη διάρκεια της εβδομάδας, τις δραστηριότητες του συνόλου των εθνικών αρχών που είναι επιφορτισμένες με το καθήκον του ελέγχου των εξωτερικών συνόρων (επιτήρηση, ανίχνευση, εξακρίβωση, εντοπισμός και παρέμβαση, παρακολούθηση) και το οποίο είναι σε θέση να ανταλλάσσει πληροφορίες με τα κέντρα των λοιπών κρατών μελών και με τον FRONTEX. Το ΕΚΣ είναι αρμόδιο για τα εξής: – Ημερήσιες, εβδομαδιαίες και ad hoc εκθέσεις της κατάστασης. – Άμεσα ενημερωτικά στοιχεία σχετικά με καταστάσεις, με σκοπό τη στήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων – Μηνύματα έκτακτης προειδοποίησης. Όλες οι πληροφορίες ανταλλάσσονται μέσω ηλεκτρονικών τεχνικών επεξεργασίας και μετάδοσης δεδομένων.
19. Κατάλληλος αριθμός περιφερειακών και τοπικών κέντρων διοίκησης και συντονισμού για την εξασφάλιση επιχειρησιακής διαχείρισης της επικοινωνίας και των πληροφοριών.	Τα περιφερειακά/ τοπικά κέντρα διοίκησης και ελέγχου λειτουργούν υπό τη διοίκηση των σχετικών περιφερειακών/ τοπικών αρχηγείων. Ικανότητα σε 24ωρη βάση και καθ' όλη τη διάρκεια της εβδομάδας, για: – Παρακολούθηση καταστάσεων – Συντονισμό και διευκόλυνση επιχειρησιακών δραστηριοτήτων – Ανάλυση δράσεων σε επείγουσες καταστάσεις – Ευαισθητοποίηση και στήριξη αποστολής.
20. Κατανομή πόρων, προσωπικού και εξοπλισμού για αντίδραση σε περιστατικά και παράνομες μετακινήσεις κατά μήκος των συνόρων και στα σημεία διέλευσης των συνόρων.	Σχέδια διαφόρων σεναρίων σε όλα τα επίπεδα (στόχοι, διαθεσιμότητα, τόπος, αρμοδιότητα κλπ.) περιλαμβανομένης τυχόν ανάπτυξης ομάδας RABIT και σχέδια για περίπτωση λαθρομετανάστευσης ευρείας κλίμακας.
21. Ένα κράτος μέλος θα πρέπει να έχει την ικανότητα ενίσχυσης του συνοριακού ελέγχου βάσει αξιολόγησης και ανάλυσης κινδύνου.	Σχέδια σε διάφορα επίπεδα για ενίσχυση του συνοριακού ελέγχου με βάση ενδεχόμενα σενάρια.
2. Προσωπικό και κατάρτιση	
22. Οι ουσιαστικοί έλεγχοι στα σύνορα και η επιτήρηση των συνόρων απαιτούν επαρκές προσωπικό που εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από την αξιολόγηση και την ανάλυση του κινδύνου.	Μελέτη παρόμοιων καταστάσεων σε άλλα κράτη Σένγκεν που θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν ως παράδειγμα.
23. Κριτήρια επιλογής για την πρόσληψη νέου προσωπικού με βάση γραπτούς κανόνες. Το απαιτούμενο εκπαιδευτικό επίπεδο και τα σωματικά προσόντα πρέπει να δοκιμάζονται, οι δε προσλαμβανόμενοι πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις περί ήθους καθώς και τις νομικές απαιτήσεις (ποινικό μητρώο κλπ.)	Η επιλογή γίνεται από τη συνοριοφυλακή ή τουλάχιστον υπό την εποπτεία της συνοριοφυλακής.

24. Πραγματοποίηση τακτικής αξιολόγησης κατά την οποία εκτιμώνται για παράδειγμα η επαγγελματική ικανοποίηση, η αποτελεσματικότητα, οι κοινωνικές συνθήκες και η ευθύνη.	Πρόγραμμα παροχής κινήτρων που συμβάλλει στη σταθερότητα και στο υψηλό επίπεδο επαγγελματισμού των συνοριοφυλάκων. Ενοποιημένο εθνικό έντυπο του ερωτηματολογίου αξιολόγησης.
25. Υψηλό επίπεδο επαγγελματισμού βάσει επιτυχώς ολοκληρωθείσας εκπαίδευσης.	Οργάνωση προγραμμάτων ειδικής εκπαίδευσης και ανάπτυξης σχετικών ζητημάτων (για παράδειγμα στο πλαίσιο της Αστυνομικής Ακαδημίας ή της Ακαδημίας Μεθοριακής Φρουράς).
26. Το επιχειρησιακό προσωπικό πρέπει να έχει ολοκληρώσει επιτυχώς μαθήματα κατάρτισης σχετικά με τα μελλοντικά του καθήκοντα.	Εναλλαγή του προσωπικού μεταξύ των μονάδων φρούρησης συνόρων ή/και δραστηριοτήτων. Θεωρείται χρησιμότερη στην αρχή της σταδιοδρομίας για λόγους αποτελεσματικότητας.
27. Οι συνοριοφύλακες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα ομιλίας ξένης γλώσσας.	Χρήση ξένων γλωσσών για τα καθημερινά καθήκοντα των συνοριοφυλάκων. Ικανοποιητική γνώση των γλωσσών των γειτονικών χωρών. Το προσωπικό πρέπει να παροτρύνεται να μαθαίνει άλλες γλώσσες που απαιτούνται για την εργασία του (γλώσσες των γειτονικών χωρών, των χωρών καταγωγής και γλώσσες ανάλογα με τη δομή των επιβατών).
28. Πρέπει να εκπονηθεί εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τακτικές ώρες κατάρτισης/ ενημέρωσης των υπαλλήλων στο πλαίσιο του ωραρίου εργασίας.	Προγράμματα ηλεκτρονικής μάθησης για διατήρηση των γνώσεων και επιμορφωτικά μαθήματα. Συνεχής κατάρτιση και επαρκή έγγραφα που πιστοποιούν την κατάρτιση επιτόπου. Επικαιροποιημένη ενημέρωση μετά την περίοδο διακοπών και επαναληπτική επιμόρφωση μετά από μακροχρόνια απουσία λόγω εκτέλεσης άλλων καθηκόντων. Τουλάχιστον άπαξ ετησίως, επαναληπτική επιμόρφωση για κάθε συνοριοφύλακα. Μαθήματα γλωσσών για συνοριοφύλακες.
29. Η οργάνωση πρέπει να παρέχει προγράμματα και εγκαταστάσεις σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο, ώστε οι υπάλληλοι να λαμβάνουν εκπαίδευση και κατάρτιση για θέματα που σχετίζονται με την εργασία τους καθ' όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους. – Βασική κατάρτιση σύμφωνα με το κοινό βασικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την κατάρτιση των συνοριοφυλάκων.	Ανάπτυξη νέων προγραμμάτων κατάρτισης με την υποστήριξη περισσότερο πεπειραμένων χωρών και διευκόλυνση από τον FRONTEX. – Κατάρτιση μεσαίου επιπέδου για επικεφαλής σύμφωνα με το κοινό πρόγραμμα σπουδών μεσαίου επιπέδου. Αποστολή οργάνων για ειδικά μαθήματα κατάρτισης που οργανώνεται από τον FRONTEX ή την ΕΑΑ.

30. Πρέπει να αναπτυχθούν ειδικευμένοι και ανωτέρου επιπέδου κύκλοι μαθημάτων για: – δευτεροβάθμιους ελέγχους – συλλογή πληροφοριών σχετικά με εγκλήματα – ανάλυση κινδύνου και σύστημα εξακρίβωσης χαρακτηριστικών (profiling) – ανίχνευση κλεμμένων οχημάτων – ανίχνευση πλαστών και παραποιημένων ταξιδιωτικών εγγράφων – ανίχνευση ατόμων κρυμμένων σε οχήματα με τη χρήση μηχανημάτων προηγμένης τεχνολογίας – συνοδοί αστυνομικών σκύλων, κλπ. – ανθρώπινα δικαιώματα και δικαιώματα και αντιμετώπιση των αιτούντων άσυλο 31. Όταν αυτό ενδείκνυται, θα πρέπει να παρέχεται κατάρτιση σχετικά με δραστηριότητες διαχείρισης των συνόρων, π.χ. αναζήτηση και διάσωση.	Εξειδικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης για τους σκύλους των συνοριοφυλάκων. Εξειδικευμένο πρόγραμμα κατάρτισης για πιλότους ελικοπτέρων και πληρώματα πλοίων.
32. Επαρκής εισαγωγική ενημέρωση για νέους υπαλλήλους.	Πεπειραμένοι συνοριοφύλακες ως εκπαιδευτές.
3. Έλεγχοι στα σύνορα <i>3.1 Γενικά</i>	
33. Οι συνοριακοί έλεγχοι πρέπει να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τον κώδικα συνόρων του Σένγκεν και το Εγχειρίδιο Σένγκεν.	Οι υπάλληλοι που διεξάγουν συνοριακούς ελέγχους διαθέτουν κατάλληλες στολές από υλικά προσαρμοσμένα στις καιρικές και κλιματικές συνθήκες (όχι σε χρώματα παραλλαγής) και σήμα ή διακριτικά σύμβολα που τους προσδιορίζουν ως συνοριοφύλακες.
34. Ο σχεδιασμός των συνοριακών ελέγχων θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την αξιολόγηση σχετικά με το συνοριακό έλεγχο που προβλέπει την καταπολέμηση της διασυνοριακής εγκληματικότητας. Η αξιολόγηση αποτελεί βάση για απαιτήσεις όσον αφορά τους συνοριακούς ελέγχους σε τακτικό επίπεδο, όπως η συγκέντρωση και η ανάλυση πληροφοριών ασφάλειας, προφίλ κινδύνου, το ποσοστό ενδελεχών δευτεροβάθμιων ελέγχων, η χρησιμοποίηση ειδικού εξοπλισμού κλπ.	Καθορίστηκαν εθνικά κριτήρια για τον υπολογισμό των ποσοστών εγκληματικότητας.

35. Οι υποδομές στα σημεία διέλευσης συνόρων, μεταξύ άλλων ο αριθμός των θαλάμων και λωρίδων, οι χώροι (περιλαμβανομένων των εγκαταστάσεων για πρόσωπα στα οποία απαγορεύεται η είσοδος, κλπ.) πρέπει να προσαρμόζονται στη ροή των επιβατών (ποσότητα και ποιότητα) λαμβανομένης υπόψη της αξιολόγησης των μελλοντικών εξελίξεων.	Σχέδιο ανάπτυξης στο οποίο περιλαμβάνονται όλες οι λειτουργίες, οι αρχές και άλλοι φορείς σε κάθε σημείο διέλευσης των συνόρων.
36. Στα σημεία διέλευσης των συνόρων, η συνοριοφυλακή θα πρέπει να είναι υπεύθυνη για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια.	Η διαχείριση του καθεστώτος στα σημεία διέλευσης των συνόρων και η εποπτεία της εφαρμογής του εμπίπτει στη σφαίρα αρμοδιοτήτων της συνοριοφυλακής.
37. Οι θάλαμοι ελέγχου πρέπει να έχουν την πρόσοψή τους προς τους επιβάτες και να βρίσκονται σε υψηλότερη θέση ώστε να μπορεί να γίνεται εύκολα η εξακρίβωση των χαρακτηριστικών των προσώπων, να διαθέτουν δε όλο τον απαιτούμενο εξοπλισμό και το σωστό φωτισμό. Οι εν λόγω θάλαμοι θα πρέπει να έχουν άμεση επικοινωνία με το γραφείο δεύτερης γραμμής (περιλαμβανομένου του κέντρου συντονισμού και του γραφείου του επικεφαλής της βάρδιας).	
38. Λαμβάνονται μέτρα προκειμένου να απαγορεύεται η πρόσβαση μέσω των θαλάμων ελέγχου εκτός των ωρών εργασίας.	Εγκατάσταση θυρών που κλειδώνονται και ελέγχονται από τον συνοριοφύλακα.
39. Τα πρόσωπα στα οποία απαγορεύεται η είσοδος και τοποθετούνται σε εγκαταστάσεις ειδικά για το σκοπό αυτό (που προορίζονται μόνο για τα πρόσωπα αυτά) θα πρέπει να τελούν υπό συνεχή επίβλεψη με τη χρήση τεχνικών ή προσωπικών μέσων. Οι εγκαταστάσεις για τα πρόσωπα αυτά θα πρέπει να πληρούν τόσο τις συνθήκες ασφαλείας όσο και τις κοινωνικές συνθήκες.	
40. Πρέπει να είναι διαθέσιμες πρόσθετες εγκαταστάσεις για τους αιτούντες άσυλο.	
41. Πρέπει να προβλέπεται επαρκής αριθμός προσωπικού καθώς και εξοπλισμός ελέγχου των συνόρων για τον έλεγχο της ροής των επιβατών και την ανταπόκριση στην εκτίμηση του κινδύνου. Ο επαρκής αριθμός εξαρτάται μεταξύ άλλων από: – το διαρκή έλεγχο της ροής των επιβατών, – την πρωινή ή νυκτερινή περίοδο, την κατάσταση των συνόρων και το βαθμό απειλής – το διαθέσιμο εξοπλισμό – το περιβάλλον (απειλή πανδημίας κλπ.) Πρέπει να αποφεύγεται παρατεταμένη αναμονή επιβατών σε λωρίδες θαλάμων ελέγχου.	Η βάρδια σε σημείο διέλευσης των συνόρων που εξαρτάται από το μέγεθος των συνοριακών σημείων διέλευσης συνίσταται: – σε επικεφαλής της βάρδιας, – σε προσωπικό πρώτης γραμμής – σε προσωπικό δεύτερης γραμμής – σε υπάλληλο συλλογής πληροφοριών σχετικά με εγκλήματα – σε λοιπό ειδικευμένο προσωπικό (εμπειρογνώμονες σε θέματα εγγράφων, υπαίθριοι ελεγκτές, εμπειρογνώμονες σε θέματα οχημάτων, συνοδούς αστυνομικών σκύλων, ειδικούς στον έλεγχο των στοιχείων της μεταφοράς, χειριστές για παρακολούθηση με βιντεοκάμερα κλπ.) – σε προσωπικό και των δύο φύλων Προσωπικό με κατάλληλες γλωσσικές ικανότητες σε κάθε βάρδια.

	Αλληλεπικαλύψεις ανάμεσα στις εναλλαγές της βάρδιας για να εξασφαλίζεται επαρκής χρόνος για ενημέρωση και ανταλλαγή πληροφοριών.
42. Ο επικεφαλής της βάρδιας πρέπει να είναι υπεύθυνος για την εποπτεία των καθηκόντων που ανατίθενται στη μονάδα συνοριακού ελέγχου. Δεδομένου ότι είναι υπεύθυνος για τις αναληφθείσες δράσεις και μέτρα, ο επικεφαλής της βάρδιας πρέπει να γνωρίζει τα γεγονότα στο σημείο διέλευσης των συνόρων καθώς και την αναληφθείσα από τους συνοριοφύλακες δράση. Ο επικεφαλής της βάρδιας θα πρέπει να παρακολουθεί τη σωματική και νοητική κατάσταση του προσωπικού πριν και κατά τη διάρκεια της βάρδιας.	Ο επικεφαλής της βάρδιας λαμβάνει τις αναγκαίες διοικητικές αποφάσεις σχετικά με τους συνοριακούς ελέγχους σε συνεννόηση με τους συνοριοφύλακες. Ο επικεφαλής της βάρδιας εξασφαλίζει ότι λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα και διεξάγονται επιθεωρήσεις σε κάθε περίπτωση. Όλα τα περιστατικά ή/και καταστάσεις εκτός των συνήθων πρέπει να αναφέρονται στον επικεφαλής της βάρδιας ώστε να έχει τη δυνατότητα, ειδικά, να επηρεάσει την ουσιαστική διεξαγωγή των συνοριακών ελέγχων και τα αποτελέσματά τους. Όλα τα μέτρα για τους σκοπούς των συνοριακών ελέγχων πρέπει να είναι όσο το δυνατόν προετοιμασμένα και βέβαια προκειμένου να παρέχουν επαρκή βάση για λήψη αποφάσεων.
43. Εκτός από τη διεξαγωγή συνοριακών ελέγχων σύμφωνα με τον κώδικα συνόρων του Σένγκεν, ο στόχος των πρωτοβάθμιων ελέγχων πρέπει να είναι η εξακρίβωση των χαρακτηριστικών των επιβατών (profiling) και ο εντοπισμός υπόπτων προσώπων για διεξοδικούς δευτεροβάθμιους ελέγχους.	Συστηματική αναζήτηση υπηκόων τρίτων χωρών σε εθνικές βάσεις δεδομένων καθώς και βάσεις δεδομένων άλλων σχετικών αρχών. Μεταφορά δεδομένων επαρκώς υψηλής ταχύτητας, περιλαμβανομένων κινητών συσκευών.
44. Στην πρώτη γραμμή κατά την είσοδο και την έξοδο στα συνοριακά σημεία ελέγχου πρέπει να παρέχεται πρόσβαση στον ακόλουθο εξοπλισμό: – τερματικό για τη σύνδεση με το SIS, το VIS και τις εθνικές βάσεις δεδομένων – φορητό τερματικό, αν κρίνεται αναγκαίο – εξοπλισμό για την εξέταση εγγράφων, με υπεριώδες φως, λευκό λαμπτήρα για φωτισμό εκ των άνω, λαμπτήρα για το φωτισμό εκ των όπισθεν – μεγεθυντικό φακό τουλάχιστον 10 x ή μονοφθαλμικό μικροσκόπιο μεταβαλλόμενης εστιακής απόστασης – ανακλαστικό λαμπτήρα – σφραγίδες εισόδου και εξόδου Σένγκεν (όπως ορίζονται στον κώδικα συνόρων του Σένγκεν) – κώδικα συνόρων του Σένγκεν και Εγχειρίδιο Σένγκεν με τα παραρτήματα – συνεχώς ενημερωμένους δείκτες κινδύνου και προφίλ κινδύνου – διαθέσιμα ηλεκτρονικά υποδείγματα εγγράφων και λοιπές απαραίτητες πληροφορίες για τη διενέργεια συνοριακών ελέγχων	Διαθεσιμότητα του Εγχειριδίου Σένγκεν και των παραρτημάτων του καθώς και των εθνικών οδηγιών με ηλεκτρονικά μέσα Πρόσβαση σε συμπληρωματικές βάσεις δεδομένων για πλαστά έγγραφα. Πριν από την έναρξη κάθε βάρδιας, ο εν υπηρεσία υπάλληλος παρέχει πληροφορίες για τυχόν δείκτες κινδύνου και προφίλ κινδύνου.

45. Ο στόχος των διεξοδικών ελέγχων σε δεύτερη γραμμή είναι να διασφαλίζουν τον εντοπισμό επιβατών που μπορούν να συνιστούν κίνδυνο με π.χ. πλαστά ταξιδιωτικά έγγραφα και να συλλαμβάνονται λαθρέμποροι και άλλα πρόσωπα που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την εσωτερική ασφάλεια κράτους μέλους. (Οι έλεγχοι εισόδου αποτελούν προτεραιότητα.) 46. Σε συνοριακά σημεία ελέγχου με πυκνή κυκλοφορία το γραφείο δεύτερης γραμμής πρέπει να έχει τον ακόλουθο εξοπλισμό: – παρόμοιο εξοπλισμό με εκείνον της πρώτης γραμμής – αναζήτηση στο Σύστημα Εξέτασης Εγγράφων για την εξακρίβωση της γνησιότητας των ταξιδιωτικών εγγράφων – συσκευή συγκριτικής φασματοσκόπησης (για υπέρυθρο και υπεριώδη φωτισμό, φίλτρα, φωτισμό εκ των άνω, φωτισμό εκ των όπισθεν κλπ.) – στερεοσκοπικό μικροσκόπιο μεταβαλλόμενης εστιακής απόστασης τουλάχιστον 40 x – συσκευή για τον έλεγχο μελάνης που φθορίζει σε υψηλότερη συχνότητα – εξοπλισμό και υλικά αναγνώρισης (μεταξύ άλλων, υποδείγματα για την αντιπαραβολή των σφραγίδων) – Κώδικα συνόρων του Σένγκεν και Εγχειρίδιο Σένγκεν με τα παραρτήματα – εγχειρίδιο με γνήσια και πλαστά διαβατήρια και έγγραφα ταυτότητας – πρόσβαση στο iFADO και στο FADO – εξοπλισμό για πρόσβαση ή/και εφαρμογή στο EURODAC, στο εθνικό ΑΣΑΔΑ, στο VIS και στις σχετικές εθνικές βάσεις δεδομένων 47. Για τους διεξοδικούς δευτεροβάθμιους ελέγχους, θα πρέπει να είναι εγκαίρως διαθέσιμος σε όλα τα συνοριακά σημεία ελέγχου εξειλιγμένος εξοπλισμός για την εξέταση ταξιδιωτικών εγγράφων (πχ. στο εγγύτερο συνοριακό σημείο ελέγχου).	Οι εγκαταστάσεις δεύτερης γραμμής βρίσκονται κοντά στις θέσεις πρώτης γραμμής, κατά προτίμηση δίπλα στους ελέγχους αφίξεων. Επαρκής αριθμός γραφείων δεύτερης γραμμής, ευρύχωρων, κατά προτίμηση με χωριστά γραφεία για τη διεξαγωγή συνεντεύξεων. Πρόσθετο καθήκον για το προσωπικό δεύτερης γραμμής: ανατροφοδότηση και νέες γνώσεις (ενημέρωση) για το προσωπικό πρώτης γραμμής σε τακτική βάση και ad hoc, ει αναγκαίο. Εκπόνηση δελτίων σχετικά με πλαστά έγγραφα, με σκοπό την εκπαίδευση και την ανάλυση κινδύνου για εθνική και διεθνή χρήση. Αποκωδικοποιητής IPI (μη ορατών προσωπικών πληροφοριών). Συμπληρωματικές βάσεις δεδομένων για πλαστά έγγραφα κλπ. Εθνικό σημείο επαφής στο Εγχειρίδιο Σένγκεν για το CIRCA. Χρήση συσκευών αναγνώρισης δακτυλικών αποτυπωμάτων, αναγνωστήρων δακτυλικών αποτυπωμάτων. Χρήση ειδικών οχημάτων με εξοπλισμό για την εξέταση ταξιδιωτικών εγγράφων και την πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων.
48. Η ροή των επιβατών θα πρέπει να παρατηρείται από συνοριοφύλακες.	Πραγματοποιείται παρακολούθηση με βιντεοκάμερα (τηλεοράσεις κλειστού κυκλώματος) για έλεγχο της ροής σε πρώτη γραμμή, για παράδειγμα, για την επιλογή προσώπων για δευτεροβάθμιους ελέγχους. Η αποθήκευση εικόνων είναι δυνατή σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο περί προστασίας δεδομένων.) Κάτοπτρα σε οροφές/ τοίχους προκειμένου να φαίνονται καλύτερα οι επιβάτες που υφίστανται πρωτοβάθμιο έλεγχο.
49. Στους πρωτοβάθμιους ελέγχους πρέπει να χρησιμοποιούνται ολοκληρωμένοι αναγνωστήρες διαβατηρίων (κινητοί και σταθεροί αναγνωστήρες) σε συνοριακά σημεία ελέγχου με πυκνή κυκλοφορία. Γίνεται αυτόματη αναζήτηση στα SIS, VIS (όταν είναι επιχειρησιακά) και σε σχετικές εθνικές βάσεις	Κατά την είσοδο και έξοδο τα δεδομένα υπηκόων τρίτων χωρών καταχωρούνται αυτόματα σε εθνική βάση δεδομένων σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία. Το σύστημα είναι διαθέσιμο σε όλα τα συνοριακά σημεία ελέγχου.

δεδομένων για υπηκόους τρίτων χωρών που δεν απολαμβάνουν του κοινοτικού δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας.	Χρήση αναγνώστών εγγράφων και δακτυλικών αποτυπωμάτων με ηλεκτρονικά χαρακτηριστικά ασφαλείας και ικανότητα ανάλυσης. Το αυτόματο σύστημα συνοριακού ελέγχου θα συνδυάζει τις λειτουργίες ανάγνωσης και ελέγχου ηλεκτρονικών διαβατηρίων με το χαρακτηριστικό πρόσβασης σε βιομετρικά στοιχεία.
50. Αυτοπρόσωπη επικοινωνία μεταξύ του συνοριακού προσωπικού και των επιβατών κατά το συνοριακό έλεγχο (εξαιρουμένης της περίπτωσης αυτόματων συστημάτων συνοριακού ελέγχου για υπηκόους της ΕΕ).	Σαφώς ορατή σήμανση καλεί τους επιβάτες που προσεγγίζουν συνοριακό σημείο ελέγχου να σταματήσουν μπροστά από θάλαμο ελέγχου.
51. Ασφαλής αποθήκευση σφραγίδων εισόδου και εξόδου σε χρηματοκιβώτια σε ασφαλείς αίθουσες με περιορισμένη πρόσβαση ανάμεσα στις εναλλαγές της βάρδιας. Πρέπει να υπάρχουν σαφείς αρμοδιότητες και οδηγίες για τη διανομή και χρησιμοποίηση των σφραγίδων. Οι πληροφορίες σχετικά με τους κωδικούς ασφαλείας όσον αφορά τις σφραγίδες εισόδου και εξόδου πρέπει να υπόκεινται σε ειδικό καθεστώς.	Προσωπικές σφραγίδες. Προσωπικά κιβώτια που κλειδώνονται εντός χρηματοκιβωτίων. Οι σφραγίδες διανέμονται προς χρήση από τον επικεφαλής της βάρδιας. Η πράξη αυτή καταγράφεται. Στα συνοριακά σημεία ελέγχου, πληροφορίες σχετικά με τους κωδικούς ασφαλείας για τις σφραγίδες εισόδου και εξόδου είναι γνωστές μόνο στους συνοριοφύλακες που διεξάγουν συνοριακούς ελέγχους, οι οποίοι είναι περιορισμένοι. Οι συνοριοφύλακες ενημερώνονται σχετικά με αλλαγές του κωδικού ασφαλείας για μια δεδομένη χρονική περίοδο μόνον αφού γίνουν οι αλλαγές αυτές. Για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τους κωδικούς ασφαλείας που χρησιμοποιούνται σε όλα τα σημεία διέλευσης των συνόρων καθώς και την ανταλλαγή πληροφοριών με σημεία επαφής λοιπών κρατών μελών, ορίζεται ένα μόνο εθνικό σημείο επαφής εντός της δομής της συνοριοφυλακής.
52. Σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, πρέπει να καταγράφονται τα ακόλουθα στοιχεία με σκοπό την καλύτερη επίγνωση των καταστάσεων και τη διευκόλυνση της ανάλυσης στα συνοριακά σημεία ελέγχου: – εθνικότητες των επιβατών – μέσος όρος του χρόνου αναμονής – πλαστά έγγραφα που εντοπίζονται – συλληφθέντες διακινητές – βασικές πληροφορίες από τις λοιπές αρχές που εργάζονται στα συνοριακά σημεία ελέγχου – λοιπές παρατυπίες και σχετικές πληροφορίες – πληροφορίες που απαιτούνται για το CIREFI	Καταγράφεται ο αριθμός και οι λόγοι των δευτεροβάθμιων ελέγχων. Τα δεδομένα καταχωρούνται σε εθνική βάση δεδομένων. Εισαγωγή ενδοδικτυακής βάσης δεδομένων για τη συνοριοφυλακή.

53. Όλες οι σχετικές πληροφορίες θα πρέπει να είναι διαθέσιμες στους συνοριοφύλακες κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους.	Κοινή ενημέρωση στην αρχή κάθε βάρδιας. Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της προηγούμενης και της επόμενης βάρδιας.
54. Πρέπει να προλαμβάνεται η παρακολούθηση (ιδίως της οθόνης υπολογιστή) από μη εξουσιοδοτημένα άτομα.	Ο υαλοπίνακας των θαλάμων καλύπτεται από ταινία.
55. Κενές θεωρήσεις πρέπει να φυλάσσονται σε χρηματοκιβώτιο. 56. Πρέπει να τηρείται μητρώο έκδοσης θεωρήσεων.	Η απόφαση για έκδοση θεώρησης λαμβάνεται από ανώτερο υπάλληλο ή από υπάλληλο ανώτερης αρχής.
<i>3.2 Χερσαία σύνορα</i> 3.2.1 Οδικό σημείο διέλευσης των συνόρων	
57. Σηματοδότηση στα σύνορα για την είσοδο σε κράτος μέλος και στην ΕΕ.	
58. Αισθητήρες ραδιενέργειας κατά μήκος των λωρίδων εισόδου μεταξύ των συνόρων και των συνοριακών σημείων ελέγχου.	Κινητές συσκευές μέτρησης ή σταθερές πύλες ραδιενέργειας.
59. Χωριστές λωρίδες για υπηκόους χωρών ΕΕ/ΕΟΧ/Ελβετίας και για υπηκόους τρίτων χωρών.	Δυνατότητα αλλαγής σηματοδότησης των λωρίδων αναλόγως της σύνθεσης της ροής επιβατών (ηλεκτρονική σήμανση). Φυσικός διαχωρισμός των ροών εισόδου και εξόδου της κυκλοφορίας στα χερσαία συνοριακά σημεία ελέγχου με πυκνή κυκλοφορία.
60. Τα μεθοριακά σημεία διέλευσης και η άμεσης εγγύτητας περιοχή πρέπει να παρακολουθούνται τεχνικά και να υπάρχει φωτισμός για συνοριακούς ελέγχους και επιτήρηση. Ως γενικό κανόνα, τα συνοριακά σημεία ελέγχου πρέπει να περιφράσσονται (θα μπορούσαν να γίνουν εξαιρέσεις για π.χ. συνοριακά σημεία ελέγχου για την τοπική διασυνοριακή κυκλοφορία).	Η περίμετρος παρακολουθείται από κάμερες και αισθητήρες.
61. Εμπόδια στις λωρίδες (τόσο στις λωρίδες εισόδου όσο και εξόδου) με δυνατότητα ηλεκτρονικού ελέγχου από προσωπικό πρωτοβάθμιων ελέγχων.	Σύστημα παρακολούθησης με βιντεοκάμερες για κάλυψη της περιοχής των συνοριακών σημείων ελέγχου.
62. Επαρκείς έλεγχοι προκειμένου να εντοπίζονται άτομα κρυμμένα εντός οχημάτων.	Τα οχήματα ελέγχονται με βάση ενημερωμένους δείκτες κινδύνου και προφίλ κινδύνου καθώς και βάσει δειγματοληπτικού ελέγχου: – κινητή ή σταθερή ακτινοσκοπική συσκευή (σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία) – ανιχνευτές παλμών της καρδιάς – ανιχνευτές διοξειδίου του άνθρακα

	– ειδικά εκπαιδευμένα σκυλιά για τον εντοπισμό δια της οσφρήσεως ατόμων κρυμμένων εντός οχημάτων – λοιπά μηχανήματα προηγμένης τεχνολογίας – εξοπλισμός ανίχνευσης ραδιενεργών υλικών, ναρκωτικών και άλλων ουσιών Σύστημα αναγνώρισης πινακίδων αριθμού κυκλοφορίας με αυτόματο έλεγχο στο SIS και σε εθνικές βάσεις δεδομένων.
63. Παρακολούθηση της ροής επιβατών και ελέγχοι στις λωρίδες.	Πραγματοποίηση συνδυασμένων ελέγχων από υπαλλήλους στις λωρίδες και υπαλλήλους στους θαλάμους (ιδίως σε λωρίδες εκτός ΕΕ). Διενέργεια συνοριακών ελέγχων εκτός των θαλάμων ελέγχου όταν επιβάτες παραμένουν εντός των οχημάτων κατά την διενέργεια των ελέγχων αυτών. Οργανώνεται και εγκαθίσταται τεχνικός εξοπλισμός ώστε οι έλεγχοι να μπορούν να διενεργούνται και εκτός των θαλάμων ελέγχου. Πραγματοποιούνται ειδικές περιπόλοι για τη διενέργεια επιθεωρήσεων σε λωρίδες κυκλοφορίας για: – έλεγχο οχημάτων – εξακρίβωση χαρακτηριστικών (profiling) – χρησιμοποίηση σκύλων και τεχνικών μέσων
64. Εγκαταστάσεις για τη διεξαγωγή διεξοδικών ελέγχων σε οχήματα που διαχωρίζονται από τις λωρίδες κυκλοφορίας.	Οι εγκαταστάσεις βρίσκονται σχετικά κοντά στον τόπο ελέγχου.
65. Οι συνοριακοί έλεγχοι των ταξιδιωτικών εγγράφων επιβατών λεωφορείου διεξάγονται με χρησιμοποίηση κινητών συσκευών. Σε συνοριακά σημεία ελέγχου με πυκνή κυκλοφορία ή σε σημεία που απαιτείται η χρησιμοποίηση τεχνικού εξοπλισμού, οι συνοριακοί έλεγχοι για επιβάτες που ταξιδεύουν με λεωφορείο πρέπει να διεξάγονται σε τερματικό σταθμό επιβατών ή σε λωρίδα κυκλοφορίας ανάλογα με την ανάλυση κινδύνου.	Ξεχωριστός χώρος στον τερματικό σταθμό επιβατών για διεξαγωγή συνοριακών ελέγχων των επιβατών λεωφορείου.
66. Αν έχει οριστεί κοινό συνοριακό σημείο ελέγχου μεταξύ κράτους μέλους και γειτονικής τρίτης χώρας, πρέπει να εξασφαλίζεται πλήρης συμμόρφωση προς το κοινοτικό δίκαιο (π.χ. για δράσεις που αναλαμβάνονται μετά την ύπαρξη προειδοποίησης στο SIS, για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, για θέματα ασφαλείας, ασύλου, σηματοδότησης, κλπ.)	
Διμερείς συμφωνίες πρέπει να προβλέπουν τη δυνατότητα διεξαγωγής συνοριακών ελέγχων από συνοριοφύλακες άλλων κρατών μελών της ΕΕ (για παράδειγμα στο πλαίσιο των κοινών	

επιχειρήσεων του FRONTEX) σε συννοριακά σημεία ελέγχου που ευρίσκονται στο έδαφος τρίτων χωρών. Πρέπει να συλλέγονται σχετικές πληροφορίες και όλα τα χρήσιμα στατιστικά, ενημερωτικά, αναλυτικά στοιχεία ή άλλες πληροφορίες έστω και αν το συννοριακό σημείο ελέγχου βρίσκεται στο έδαφος τρίτης χώρας. Οι εκτελεστικές αρμοδιότητες πρέπει να καθορίζονται σε διμερείς συμφωνίες στις οποίες συμμετέχουν όλες οι αρμόδιες αρχές. Οι αρχές κράτους μέλους εξακολουθούν να είναι πλήρως υπεύθυνες για τη διεξαγωγή συννοριακών ελέγχων σύμφωνα με το κεκτημένο.	
3.2.2 Σιδηροδρομικό σημείο διέλευσης των συνόρων	
67. Παρακολούθηση και υλικά μέτρα ώστε να αποτρέπεται κάθε απόπειρα εξόδου από τρένα πριν τους συννοριακούς ελέγχους.	Σύστημα παρακολούθησης με βιντεοκάμερες και αισθητήρες μεταξύ μεθορίου και σημείου διέλευσης των συνόρων σε συνεργασία με τις σιδηροδρομικές αρχές/ εταιρείες. Περιφράξεις και οδική περιπολία κατά μήκος αμφοτέρων των πλευρών των γραμμών από τη μεθόριο έως το συννοριακό σημείο ελέγχου.
68. Συνεργασία με σιδηροδρομικές αρχές και μεταφορείς με σκοπό τη λήψη επαρκών πληροφοριών για τη διεξαγωγή ελέγχων και συνεχή λήψη πληροφοριών σχετικά με τις σιδηροδρομικές συγκοινωνίες. 69. Συνεργασία με την αστυνομία των σιδηροδρόμων και τις σιδηροδρομικές υπηρεσίες ασφαλείας.	Κοινή κατάρτιση σε π.χ. θέματα ασφαλείας. Σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις διμερείς συμφωνίες οι κατάλογοι επιβατών ελέγχονται εκ των προτέρων με σκοπό τη διεξαγωγή διεξοδικών ελέγχων σύμφωνα με τους δείκτες κινδύνου και τα προφίλ. Αναζήτηση στο SIS, στο VIS και σε σχετικές εθνικές βάσεις δεδομένων κατά τους προκαταρκτικούς ελέγχους, για πρόσωπα που δεν απολαμβάνουν του κοινοτικού δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας. Χρησιμοποίηση του ηλεκτρονικού καταλόγου επιβατών. Συνεργασία και κατάρτιση του προσωπικού των σιδηροδρόμων στον τομέα των ταξιδιωτικών εγγράφων με σκοπό την ανίχνευση πλαστογραφήσεων και τη λήψη προκαταρκτικής πληροφόρησης.
70. Επαρκείς έλεγχοι για την ανακάλυψη προσώπων που προσπαθούν να αποφύγουν το συννοριακό έλεγχο.	Οι έλεγχοι διευκολύνονται με ειδικά εκπαιδευμένα σκυλιά.
	Συννοριακοί έλεγχοι σε εν κινήσει τρένα με κινητές συσκευές και ηλεκτρονική απευθείας πρόσβαση στις απαιτούμενες βάσεις δεδομένων.

	Έλεγχοι σε εν κινήσει τρένα μαζί με τις αρμόδιες αρχές γειτονικών κρατών μελών της ΕΕ τα οποία δεν είναι ακόμη κράτη μέλη του Σένγκεν, σύμφωνα με διμερείς συμφωνίες.
71. Έλεγχοι τρένων που μεταφέρουν εμπορεύματα.	Ειδική ομάδα με τελωνειακούς υπαλλήλους.
72. Απαραίτητος τεχνικός εξοπλισμός και υποδομές για την παροχή συνδρομής σε ελέγχους τρένων.	Ξεχωριστός χώρος ελέγχου για τρένα που μεταφέρουν εμπορεύματα ο οποίος παρακολουθείται από κάμερες επιτήρησης. Όλα τα τρένα που μεταφέρουν εμπορεύματα ελέγχονται με σταθερούς αισθητήρες κατά την κυκλοφορία των τρένων.
3.2.3 Τοπική διασυνοριακή κυκλοφορία σε συνοριακό σημείο ελέγχου	
73. Σύμφωνα με τον κανονισμό τοπικής διασυνοριακής κυκλοφορίας, πρέπει να διεξάγονται συνοριακοί έλεγχοι της τοπικής διασυνοριακής κυκλοφορίας σε συνοριακά σημεία ελέγχου.	Σε τοπική διασυνοριακή κυκλοφορία σε συνοριακό σημείο ελέγχου με ιδιαίτερα μικρή κυκλοφορία, οι συνοριακοί έλεγχοι διεξάγονται με τη χρήση κινητών συσκευών.
74. Πρέπει επίσης να είναι δυνατή η διεξαγωγή δευτεροβάθμιων ελέγχων εντός εύλογου χρόνου.	
75. Εθνική βάση δεδομένων που περιλαμβάνει στοιχεία για εκδοθείσες άδειες τοπικής διασυνοριακής κυκλοφορίας πρέπει να είναι διαθέσιμη προς αναζήτηση δεδομένων.	
3.2.4 Σημείο διέλευσης σε εσωτερικά ύδατα	
76. Οι συνοριακοί έλεγχοι εν γένει πρέπει να διεξάγονται με τον ίδιο τρόπο που διεξάγονται στα θαλάσσια σύνορα.	
77. Για τη διεξαγωγή των συνοριακών ελέγχων οι συνοριοφύλακες πρέπει να έχουν εκ των προτέρων πρόσβαση σε σχετικές πληροφορίες.	
78. Οι έλεγχοι διεξάγονται πάνω στα πλοία με κινητές συσκευές ή οι επιβάτες αποβιβάζονται και οι έλεγχοι διεξάγονται στο λιμένα.	Ξεχωριστοί χώροι ελέγχου και σύστημα παρακολούθησης με βιντεοκάμερες για κάλυψη της περιοχής του λιμένα.
79. Υλικός ή διοικητικός διαχωρισμός των ροών των επιβατών ανάλογα με την πυκνότητά τους.	Σε συνοριακά σημεία ελέγχου με πυκνή κυκλοφορία, διαχωρισμός της εισόδου και εξόδου των επιβατών με εμπόδια. Μέτρα ασφαλείας: φωτισμός, περιφράξεις γύρω από την περιοχή του λιμένα.

80. Απαιτούμενες συσκευές ελέγχου και χώροι (εγκαταστάσεις).	Τεχνική δυνατότητα ελέγχου επικίνδυνων ή ραδιενεργών υλικών. Κτηνιατρικοί και φυτοϋγειονομικοί έλεγχοι σε σημεία που έχουν σχεδιαστεί για το σκοπό αυτό.
<i>3.3 Θαλάσσια σύνορα</i>	
81. Η περιοχή του λιμένα πρέπει να περιφράσσεται.	Σύστημα παρακολούθησης με βιντεοκάμερες για κάλυψη της περιοχής του λιμένα.
82. Πρέπει να ελέγχονται εκ των προτέρων οι κατάλογοι επιβατών και πληρώματος με σκοπό τη διεξαγωγή διεξοδικών ελέγχων σύμφωνα με τους δείκτες κινδύνου.	Πρόγραμμα πληροφορικής για έλεγχο των καταλόγων επιβατών μέσω του SIS και των σχετικών εθνικών βάσεων δεδομένων όσον αφορά μη υπηκόους της ΕΕ (που δεν απολαμβάνουν του κοινοτικού δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας). Συνεργασία με πλοιοκτήτες και κατάρτιση των ναυτικών στον τομέα των ταξιδιωτικών εγγράφων με σκοπό την ανίχνευση πλαστογραφήσεων και τη λήψη προκαταρκτικής πληροφόρησης.
83. Τα εμπορικά πλοία πρέπει να διαβιβάζουν τους καταλόγους του πληρώματος και των επιβατών καθώς και άλλες σχετικές πληροφορίες (επιβίβαση, αποβίβαση) 24 ώρες πριν από την άφιξη. 84. Τα οχηματαγωγά πρέπει να διαβιβάζουν τους καταλόγους του πληρώματος και των επιβατών μετά την αναχώρηση από λιμένα τρίτης χώρας.	
	Απαραίτητος κινητός τεχνικός εξοπλισμός και απευθείας ηλεκτρονική πρόσβαση στις απαιτούμενες βάσεις δεδομένων για τη διεξαγωγή συνοριακών ελέγχων.
85. Ο διαχωρισμός των ροών επιβατών μεταξύ πλοίων Σένγκεν και πλοίων εκτός Σένγκεν πρέπει να γίνεται με υλικά μέσα. Μικρά λιμάνια όπου ο όγκος της κίνησης επιτρέπει διαχωρισμό των ροών με συστηματική παρακολούθηση και συνοδεία της ροής των επιβατών.	Οι λιμενικές αρχές υποχρεούνται από το νόμο να εξοπλίζουν τους τερματικούς σταθμούς με τεχνικό εξοπλισμό και υλικές ρυθμίσεις για διαχωρισμό των ροών των επιβατών Σένγκεν και εκτός Σένγκεν, που οι συνοριοφύλακες καλούνται να επιτηρούν.
86. Μέτρα για να εξασφαλιστεί αποτελεσματική ασφάλεια των φορτίων και του εξοπλισμού στη διεθνή περιοχή του λιμένα.	
87. Διαδικασίες για διευκόλυνση της πρόσβασης των επισκεπτών και του πληρώματος στο πλοίο.	

88. Συνεργασία μεταξύ συνοριοφυλακής, πρακτόρων των πλοίων και πλοιάρχων ώστε να μπορεί να πραγματοποιείται εκ των προτέρων ανάλυση του κινδύνου και να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την ταχεία συμπλήρωση των διατυπώσεων για τους επιβάτες και το πλήρωμα.	
89. Η λιμενική διοίκηση πρέπει να διατηρεί πλατφόρμα ενιαίας θυρίδας διαθέσιμης στους συνοριοφύλακες με ενημέρωση για τις αφίξεις, τις αναχωρήσεις και την παραμονή όλων των πλοίων στο λιμένα.	
90. Η συνοριοφυλακή πρέπει να ζητεί από τον πράκτορα του πλοίου όλες τις πληροφορίες καθώς και τις εγγυήσεις σχετικά με την επιβίβαση και αποβίβαση των μελών του πληρώματος, καθώς και με οιοδήποτε συμβάν σχετικά με την κατάσταση του πλοίου στο λιμένα.	Χρησιμοποίηση του κοινού τυποποιημένου υποδείγματος εγγυήσεων.
91. Πρέπει να επιβάλλονται κυρώσεις στους πράκτορες πλοίων όταν κάποιο πλοίο αναχωρεί χωρίς να έχει υποβληθεί στον απαιτούμενο συνοριακό έλεγχο.	
92. Περιπτώσεις άρνησης άδειας αποβίβασης, άρνησης εισόδου, προσπάθειας αποβίβασης για παράνομους σκοπούς, λαθρεπιβατών, αιτήσεων ασύλου και άλλες σχετικές καταστάσεις πρέπει να διαβιβάζονται στον επόμενο λιμένα κατάπλου κράτους μέλους.	
93. Η αποβίβαση πληρώματος για μετεπιβίβασή του σε πλοίο που βρίσκεται σε λιμένα άλλου κράτους μέλους απαιτεί την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της συνοριοφυλακής των αφορωμένων κρατών μελών προκειμένου να επιβεβαιωθεί η παρουσία του πλοίου ή η άφιξή του.	
94. Πρέπει να δημιουργηθεί βάση δεδομένων για ύποπτα πλοία, ύποπτους πράκτορες πλοίων καθώς και για ύποπτους πλοιοκτήτες.	Δημιουργείται διεθνής βάση δεδομένων ναυτικών φυλλαδίων δεδομένου ότι τα υποδείγματα φυλλαδίων δεν είναι εύκολα διαθέσιμα.
	Συνοριακοί έλεγχοι που διεξάγονται επί πλοίου μεταξύ των λιμένων κατάπλου καθιστούν δυνατή τη διεξαγωγή συνοριακών ελέγχων χωρίς καθυστέρηση της αποβίβασης κατά την άφιξη.

3.4 Αερολιμένες

95. Πρέπει να υπάρχει φυσικός διαχωρισμός των ροών των επιβατών μεταξύ πτήσεων Σένγκεν και εκτός Σένγκεν. 96. Ο φορέας διαχείρισης του αερολιμένα πρέπει να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για τον φυσικό διαχωρισμό μεταξύ των ροών των επιβατών πτήσεων εκτός Σένγκεν και των ροών των επιβατών άλλων πτήσεων. 97. Στα αεροδρόμια με πυκνή διεθνή κυκλοφορία πρέπει να υπάρχει φυσικός διαχωρισμός σε ζώνες Σένγκεν και εκτός Σένγκεν, ώστε να μην διακινούνται πρόσωπα ή αντικείμενα (και έγγραφα) από τη μία ζώνη στην άλλη.	Χώρος για τη διέλευση πτήσεων εκτός Σένγκεν. Χωριστοί και αποκλειστικής χρήσης χώροι για την κίνηση Σένγκεν και εκτός Σένγκεν. Ο φυσικός διαχωρισμός (στεγανότητα) επιτυγχάνεται με τοίχους, υαλοπίνακες, μεταλλικά κιγκλιδώματα κλπ. που εκτείνονται από το δάπεδο μέχρι την οροφή. Οι αρχές του αεροδρομίου υποχρεούνται από το νόμο να εξοπλίζουν τους τερματικούς σταθμούς που καλείται να επιτηρεί η συνοριοφυλακή με τεχνικό εξοπλισμό και φυσικές ρυθμίσεις για διαχωρισμό των ροών των επιβατών εντός και εκτός Σένγκεν Συνεργασία και κατάρτιση του προσωπικού αεροπορικών εταιρειών και του προσωπικού αεροδρομίων στον τομέα των ταξιδιωτικών εγγράφων με σκοπό την ανίχνευση πλαστογραφήσεων και τη λήψη προκαταρκτικής πληροφόρησης για ύποπτους επιβάτες. Σε αεροδρόμια με πυκνή διεθνή κυκλοφορία πρέπει να χρησιμοποιούνται χωριστές λωρίδες για το συνοριακό έλεγχο των πληρωμάτων.
98. Αερολιμένες, μικρότεροι αερολιμένες και τερματικοί σταθμοί πρέπει, όπου το επιτρέπει ο όγκος της κίνησης, να διαχωρίζουν τις ροές με συστηματική παρακολούθηση και συνοδεία της ροής των επιβατών.	Όσον αφορά συνοριακά σημεία ελέγχου αεροδρομίου που δεν είναι μονίμως επανδρωμένα, οι πληροφορίες για πτήσεις εκτός του χώρου Σένγκεν διαβιβάζονται στην εγγύτερη μονάδα φρούρησης συνόρων ή στο κέντρο συντονισμού. Όλα τα αεροδρόμια με αφίξεις εμπορικών πτήσεων εκτός Σένγκεν θεωρούνται διεθνή αεροδρόμια.
99. Οι επιβάτες πρέπει να επιβιβάζονται ή να αποβιβάζονται από το αεροσκάφος είτε με λεωφορείο είτε με σκάλα αποεπιβίβασης. Στην περίπτωση αποβίβασης με λεωφορείο, οι επιβάτες μεταφέρονται απευθείας στη ζώνη (ή στο διάδρομο που οδηγεί σε αυτή) όπου διεξάγεται ο συνοριακός έλεγχος. Στην περίπτωση αποβίβασης με σκάλα αποεπιβίβασης, οι επιβάτες ακολουθούν διαδρόμους μέχρι να φθάσουν στους συνοριακούς ελέγχους.	Συνοδευόμενοι από εκπαιδευμένο προσωπικό της εταιρείας εξυπηρέτησης στην περίπτωση αποβίβασης με λεωφορείο.
100. Ανάλογα με την αξιολόγηση κινδύνου, πρέπει να χρησιμοποιείται το σύστημα εκ των προτέρων πληροφοριών για τους επιβάτες (API).	Τις πληροφορίες που παρέχονται από το API χειρίζεται υπάλληλος συλλογής πληροφοριών σχετικά με εγκλήματα.

101. Έλεγχος στην πύλη άφιξης για πτήσεις που παρουσιάζουν κίνδυνο (με βάση την ανάλυση κινδύνου).	Για να αυξηθεί η αποδοτικότητα των συνοριακών ελέγχων διεξάγονται επίσης δειγματοληπτικοί έλεγχοι στην πύλη. Σύστημα παρακολούθησης και εγγραφής με βιντεοκάμερες για όλες τις πύλες άφιξης εκτός Σένγκεν (π.χ. προκειμένου να διαπιστώνεται με ποια πτήση έχουν εισέλθει παράνομοι μετανάστες). Σύμφωνα με την ανάλυση κινδύνου, προκαταρκτικοί έλεγχοι στο αεροσκάφος με σκοπό τον εντοπισμό τυχόν παρανόμων μεταναστών και των καθισμάτων τους (βοηθάει στη συνέχεια, για παράδειγμα, στην αναζήτηση κρυμμένων ταξιδιωτικών εγγράφων). Σύμφωνα με την ανάλυση κινδύνου, ερευνώνται τα αεροσκάφη μετά την αποβίβαση προκειμένου να εξευρεθούν, για παράδειγμα, κρυμμένα ταξιδιωτικά έγγραφα.
102. Συνεργασία μεταξύ συνοριοφυλακής, αερομεταφορέων και φορέων διαχείρισης του αερολιμένα για να εξασφαλίζεται επαρκής αριθμός συνοριοφυλάκων σε κάθε βάρδια.	Αερομεταφορείς και φορείς διαχείρισης του αερολιμένα παρέχουν τις απαιτούμενες πληροφορίες με ηλεκτρονικά μέσα.
4. Επιτήρηση των συνόρων <i>4.1 Γενικά</i>	
103. Η επιτήρηση των συνόρων πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τον κώδικα συνόρων του Σένγκεν και το Εγχειρίδιο Σένγκεν.	Οι υπάλληλοι για την επιτήρηση των συνόρων διαθέτουν κατάλληλες στολές από υλικά προσαρμοσμένα στις καιρικές και κλιματικές συνθήκες και σήμα ή διακριτικά σύμβολα που τους προσδιορίζουν ως συνοριοφύλακες.
104. Η επιτήρηση των συνόρων πρέπει να αξιολογείται με τη χρήση δύο βασικών παραμέτρων που είναι η επίγνωση των καταστάσεων και η ικανότητα αντίδρασης. – Η «επίγνωση των καταστάσεων» μετρά την ικανότητα των μονάδων να ανιχνεύουν υπό εξέλιξη ή ήδη επιτευχθείσες παράνομες διελεύσεις συνόρων (ή δραστηριότητες λαθρεμπορίου) καθ' όλη τη διάρκεια της σχετικής περιόδου σχεδιασμού. Κατ' αυτόν τον τρόπο αναδεικνύονται οι απαιτήσεις σε τακτικό επίπεδο (χρόνοι παρακολούθησης και περιοχές, ποσοστό ανιχνεύσεων, μέθοδοι εξακρίβωσης ταυτότητας και καθορισμός των χαρακτηριστικών των στόχων). Επίσης, ο αριθμός και η κατεύθυνση των περιπόλων κατά μήκος των πράσινων και γαλάζιων συνόρων έχει σημασία. – Η ικανότητα αντίδρασης μετρά σε ποιον το βαθμό οι μονάδες είναι σε θέση να αντιδρούν συλλαμβάνοντας και αναζητώντας πρόσωπα που έχουν εντοπισθεί ή διερευνώντας τεκμαιρόμενες παράνομες δραστηριότητες καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου σχεδιασμού. Κατ' αυτόν τον τρόπο	Τα σύνορα παραμένουν υπό συνεχή παρακολούθηση. Κέντρα τακτικής επιτήρησης λειτουργούν σε 24ωρη βάση και καθ' όλη τη διάρκεια της εβδομάδας για την παρακολούθηση των συνόρων ή της θαλάσσιας περιοχής μέσω εξοπλισμού επιτήρησης και περιπόλων. Το κέντρο κοινοποιεί πληροφορίες σχετικά με κινήσεις σε υπαλλήλους συλλογής πληροφοριών (δείκτες κινδύνου, μητρώα) και αναλύει τη φύση των κινήσεων με σκοπό τον εντοπισμό ανωμαλιών. Διεξάγονται επίσης δειγματοληπτικοί έλεγχοι. Συνεχής ετοιμότητα περιπόλων. Το κέντρο τακτικής επιτήρησης είναι σε θέση να αποστέλλει άμεσα περιπόλους.

αναδεικνύονται οι απαιτήσεις σε τακτικό επίπεδο (πυκνότητα και εξοπλισμός των περιπόλων, πυκνότητα και ετοιμότητα των ειδικών μονάδων επέμβασης, διαθεσιμότητα αεροσκαφών και ελικοπτέρων κλπ.). 105. Βάσει της ανάλυσης κινδύνου, κατάλληλα εξοπλισμένες περίπολοι (χερσαίες, θαλάσσιες, εναέριας) πρέπει να βρίσκονται σε ετοιμότητα για καταδίωξη, σύλληψη ή/και έλεγχο των ανιχνευθεισών κινήσεων και αφίξεων ή αναχωρήσεων.	
106. Λειτουργική επικοινωνία μεταξύ περιπόλων, πλοίων, αεροσκαφών και κέντρων διοίκησης και ελέγχου.	Χρησιμοποίηση του συνήθους συστήματος TETRA ή άλλων κρυπτογραφημένων μέσων επικοινωνίας.
107. Δραστηριότητες στην περιοχή ευθύνης υποστηρίζονται από κινητό εξοπλισμό ελέγχου.	Κινητά περιπολικά/ σκάφη έχουν επιγραμμική πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων και υποδείγματα ταξιδιωτικών εγγράφων (θεωρήσεις, πληροφορίες για συνοριακές σφραγίδες, κλπ) Τα κινητά περιπολικά/ σκάφη διαθέτουν κάποιον εξοπλισμό για τον έλεγχο των ταξιδιωτικών εγγράφων (υπεριώδης ακτινοβολία, μεγεθυντικό φακό τουλάχιστον 10 x ή μονοφθαλμικό μικροσκόπιο μεταβαλλόμενης εστιακής απόστασης).
4.2. Χερσαία σύνορα	
108. Οι λαθρομετανάστες που διέρχονται τα σύνορα πρέπει να εντοπίζονται με επαρκή αποτελεσματικότητα. 109. Η επιτήρηση των συνόρων και η σύλληψη λαθρομεταναστών διεξάγεται με κινητές και σταθερές περιπόλους υποστηριζόμενες από τεχνικά μέσα: – περιπόλους κινούμενες με αυτοκίνητα, μοτοσικλέτες, σκούτερ χιονιού, οχήματα εκτός δρόμου, άλογα, κλπ. – συσκευές νυκτερινής κατόπτρευσης και θερμικές κάμερες – συστήματα σταθερής κάμερας και συναγερμού με αισθητήρα – φορητό συναγερμό/ κάμερα υπερύθρων και άλλα συστήματα με αισθητήρα – ειδικά εκπαιδευμένα σκυλιά σε δασικές περιοχές – μηχανοκίνητα σκάφη σε λίμνες και ποταμούς	Ελικόπτερα και αεροσκάφη σταθερών πτερυγίων πραγματοποιούν επιτήρηση και υποστηρίζουν περιπόλους στο έδαφος.
110. Οι πόροι επιτήρησης πρέπει να επικεντρώνονται σε περιοχές υψηλού κινδύνου σύμφωνα με την ανάλυση κινδύνου.	Η συνοριακή περιοχή χωρίζεται σε τομείς/ τμήματα. Η περίοδος επιτήρησης κάθε τομέα εξαρτάται από την ανάλυση κινδύνου.

111.	Σύνορα κοντά σε συννοριακά σημεία ελέγχου πρέπει να παραμένουν υπό επιτήρηση με σκοπό τον εντοπισμό προσώπων που επιχειρούν να παρακάμψουν το συννοριακό σημείο διέλευσης.	Σύνορα κοντά σε συννοριακό σημείο διέλευσης παρακολουθούνται από κάμερες ή/και σύστημα συναγερμού.
112.	Πρέπει να καθορισθούν οι χρόνοι απόκρισης που απαιτούνται για να αρχίσει ο εντοπισμός προσώπων που διασχίζουν παράνομα τα σύνορα σε κάθε συννοριακό τομέα (με βάση την ανάλυση κινδύνου).	Κινητές μονάδες, ομάδες ταχείας απόκρισης, ελικόπτερα, μηχανοκίνητα σκάφη, ειδικά εκπαιδευμένα σκυλιά κλπ. Εκ των προτέρων εκπονηθέντα σχέδια στα οποία προβλέπονται επανδρωμένα σημεία, για τον εντοπισμό προσώπων που διασχίζουν παράνομα τα σύνορα σε διάφορους συννοριακούς τομείς/ τμήματα.
113.	Συνεργασία των συννοριοφυλάκων με τον τοπικό πληθυσμό.	Συνεχείς επαφές με τοπικό πληθυσμό και τις οικείες αρχές. Κατά τις βάρδιές τους, οι συννοριακές περίπολοι και οι επικεφαλής διατηρούν τακτικές επαφές με τους κατοίκους της περιοχής.
114.	Συλλογή όλων των σχετικών στοιχείων που αποδεικνύουν την παράνομη διέλευση των συνόρων του κράτους με σκοπό την επανεισδοχή υπηκόων τρίτων χωρών.	Παγιωμένες πρακτικές συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με την παράνομη διέλευση των συνόρων, σύμφωνα με διμερείς ή κοινοτικές συμφωνίες επανεισδοχής.
4.3. Θαλάσσια σύνορα		
115.	Πρέπει να υπάρχει σύστημα επιτήρησης των ακτών υποστηριζόμενο από δίκτυο σταθμών ακτοφυλακής σε ετοιμότητα άμεσης αντίδρασης. Το σύστημα πρέπει να υποστηρίζεται από στοιχεία επιτήρησης στην ανοιχτή θάλασσα: περιπολικά σκάφη ανοικτής θαλάσσης, αεροσκάφη σταθερών πτερυγίων και άλλα μέσα.	Ολοκληρωμένο σύστημα επιτήρησης και κοινή εικόνα της κατάστασης στη θάλασσα για όλες τις εμπλεκόμενες αρχές (συννοριοφυλακή, ναυτικές αρχές, ναυτικό, ακτοφυλακή κλπ.). Όλα τα δεδομένα καταχωρούνται και αποθηκεύονται για κατάλληλη στιγμή. Η κατάσταση παρακολουθείται από επαρκή αριθμό κέντρων διοίκησης/ ελέγχου. Η εικόνα της κατάστασης απαρτίζεται από πληροφορίες προερχόμενες από ραντάρ, περιπολικά σκάφη ανοικτής θαλάσσης, συστήματα επιτήρησης με κάμερα, ελικόπτερα και αεροσκάφη σταθερών πτερυγίων.
116.	Όλα τα πλοία που εισέρχονται σε χωρικά ύδατα πρέπει να εντοπίζονται και να αναγνωρίζονται. Μετά τον προσδιορισμό της ταυτότητας (όνομα πλοίου) θα πρέπει να γίνεται αντιπαραβολή με γενικά ενημερωτικά στοιχεία για τα πλοία κινδύνου.	Η χρήση του AIS (αυτόματο σύστημα αναγνώρισης), του VTMS (κοινοτικό σύστημα διαχείρισης ναυσιπλοΐας), του VMS (δορυφορικό σύστημα παρακολούθησης σκαφών αλιείας), του V-RMTC (εικονικό κέντρο περιφερειακής ναυτιλιακής κινήσεως) και του SSN (SafeSeaNet).
117.	Τα εισερχόμενα πλοία πρέπει να αξιολογούνται σύμφωνα με την ανάλυση κινδύνου.	Η αξιολόγηση γίνεται σε περιφερειακά/ τακτικά κέντρα διοίκησης/ συντονισμού από υπαλλήλους συλλογής πληροφοριών σχετικά με εγκλήματα.
118.	Ει αναγκάιο, τα ελεγχόμενα πλοία πρέπει να συλλαμβάνονται από συννοριοφύλακες στη θάλασσα. Λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα καταναγκασμού.	Περιπολικά σκάφη ανοικτής θαλάσσης, σκάφη περιπολίας ακτών ή περιπολικά σκάφη από σταθμούς ακτοφυλακής.

119.	Πρέπει να λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα για να προλαμβάνεται η μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση σε λιμενικές εγκαταστάσεις, σε αγκυροβολημένα πλοία, και σε καθορισμένες ζώνες πρόσβασης.	
<i>4.4 Αερολιμένες</i>		
120.	Η επιτήρηση των αεροδρομίων πρέπει να εφαρμόζεται σε συνεργασία με τις αρχές του αεροδρομίου.	
121.	Το έδαφος και η περίμετρος του αεροδρομίου πρέπει να επιτηρείται με τη χρησιμοποίηση συστήματος παρακολούθησης με κάμερα.	Τα δεδομένα είναι διαθέσιμα στη συνοριοφυλακή και χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο ποινικών ερευνών, κλπ.
122.	Οι συνοριοφύλακες πρέπει να ελέγχουν το σύστημα και να έχουν πρόσβαση σε εικόνες της κάμερας.	
123.	Όλα τα δεδομένα του συστήματος παρακολούθησης με κάμερα καταχωρούνται και αποθηκεύονται για κατάλληλη στιγμή.	
124.	Η περίμετρος του αεροδρομίου πρέπει να περιπολείται.	
125.	Η ζώνη διέλευσης πρέπει να περιπολείται.	Η περίπολος συνιστάται από υπάλληλο συλλογής πληροφοριών (προς έλεγχο στοχοθετημένων προσώπων). Ανάλογα με την ανάλυση κινδύνου, περιπολίες επίσης με πολιτική περιβολή.
5. Ανάλυση κινδύνου και συλλογή πληροφοριών σχετικά με εγκλήματα		
126.	Η «στρατηγική πληροφοριονομία» οργανώνει όλες τις πληροφορίες και εξάγει μια στρατηγική εικόνα της κατάστασης (ενδιαφέροντα φαινόμενα και βασικοί παράγοντες). Παράγει στατιστικές, τάσεις και ποιοτικές περιγραφές.	Εβδομαδιαίες και μηνιαίες εκθέσεις ανάλυσης κινδύνου και μελέτες περιπτώσεων παρέχονται συστηματικά σε συνοριοφύλακες σε τοπικό επίπεδο μέσω ειδικού ηλεκτρονικού περιβάλλοντος. Υπάρχουν διαδικασίες για την κατάρτιση και υποβολή στατιστικών εκθέσεων σε όλα τα επίπεδα (κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό).
127.	Η στρατηγική ανάλυσης κινδύνου αναλύει στρατηγικές βασικές πληροφορίες. Αποσπασματολογεί πιθανές αλλαγές και προτείνει πολιτικές. Οι αναλυτές πρέπει να είναι πλήρως ενήμεροι για τα βασικά πρότυπα, συμφέροντα, απειλές και κινδύνους.	Χρησιμοποίηση των πληροφοριών της ανάλυσης κινδύνου του FRONTEX.
128.	Η «επιχειρησιακή πληροφοριονομία» συνδέει τις επιχειρησιακές πληροφορίες και τις στρατηγικές πληροφορίες (αμφίδρομη εισροή και εκροή πληροφοριών) σε ένα «επιχειρησιακά» έγκυρο πλαίσιο.	Πρακτικά διαγράμματα επικινδυνότητας και δείκτες κινδύνου για τη χρήση περιπόλων και υπαλλήλων που διεξάγουν συνοριακούς ελέγχους δημιουργούνται από ειδικά εκπαιδευμένους υπαλλήλους πληροφοριών.

129.	Ποσοτική και ποιοτική ανάλυση του επιχειρησιακού περιβάλλοντος, αντικείμενα και αποτελέσματα της δραστηριότητας. Επιχειρησιακή ανάλυση για την απόκτηση έγκυρων πληροφοριών για την κατάσταση που επικρατεί προς διευκόλυνση της βέλτιστης διάθεσης των πόρων. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στα κενά, όπου το σύστημα αποτυγχάνει.	Πραγματοποιείται επιχειρησιακή ανάλυση που τηρείται σε περιφερειακά αρχηγεία με ενιαίες οδηγίες και μεθόδους.
130.	Η «τακτική πληροφοριονομία» (στο επιτόπου επίπεδο) πρέπει να συνδέει τους εργαζομένους που ασκούν επιτόπου επιχειρησιακά καθήκοντα με το σύστημα πληροφοριών. Η ροή δεδομένων πρέπει να είναι αμφίδρομη (εισροή και εκροή).	Δίκτυο πληροφοριών της συνοριοφυλακής σχετικά με εγκλήματα, υπό κεντρική εποπτεία.
131.	προσδιορισμός των χαρακτηριστικών (profiling) πρέπει να ταξινομεί τα αντικείμενα της δραστηριότητας με σκοπό τη βέλτιστη στόχευση και ένταση των τρεχόντων μέτρων σε τακτικό επίπεδο.	
132.	Πληροφορίες σχετικά με τους δείκτες κινδύνου, τα προφίλ κινδύνου και τον συνήθη τρόπο λειτουργίας της διασυνοριακής εγκληματικότητας πρέπει να παρέχονται συστηματικά σε υπαλλήλους σε τοπικό επίπεδο.	Τα προφίλ τηρούνται σε βάσεις δεδομένων (ηλεκτρονικό περιβάλλον) και είναι διαθέσιμα σε συνοριοφύλακες κατά τρόπο χρησιμοποιήσιμο. Για παράδειγμα, κατάλογοι των «10 πρώτων».
133.	Πρέπει να υπάρχει μονάδα ανάλυσης κινδύνου σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο περιφερειακού τομέα καθώς και υπάλληλοι συλλογής πληροφοριών σε τοπικό επίπεδο.	Τακτικές συνεδριάσεις και κατάρτιση που συντονίζονται σε κεντρικό επίπεδο από εθνική μονάδα ανάλυσης κινδύνου.
		Συνοριοφύλακες συνοριακών σημείων διέλευσης λιμένων συμμετέχουν στον εντοπισμό τυχόν απειλών σε ιδιοκτησιακά στοιχεία και υποδομές και στην πιθανότητα υλοποίησής τους για τη θέσπιση μέτρων ασφαλείας δίνοντάς τους προτεραιότητα, στο πλαίσιο του Κώδικα ISPS Κώδικας για τα σχέδια ασφαλείας των λιμένων
6. Ανίχνευση και έρευνα όσον αφορά διασυνοριακά εγκλήματα σε συντονισμό με όλες τις αρμόδιες αρχές επιβολής του νόμου		
134.	Πρέπει να υπάρχει συνεργασία όσον αφορά την ανίχνευση και την έρευνα για διασυνοριακά εγκλήματα, παράνομη μετανάστευση, λαθρεμπόριο ναρκωτικών, όπλων, πυρομαχικών, κλεμμένων οχημάτων και αντικειμένων καθώς και για τη χρησιμοποίηση παραποιημένων και κλεμμένων εγγράφων.	Κοινές ομάδες πληροφοριών και ερευνών σχετικά με εγκλήματα. Κοινή χρήση των βάσεων δεδομένων. Κοινές βάσεις δεδομένων. Κοινή ανάλυση κινδύνου σε όλα τα επίπεδα. Κοινά προγράμματα συνεδριάσεων και κατάρτισης.

135.	Πρέπει να υπάρχει σαφής διαχωρισμός των κυριοτέρων αρμόδιων αρχών για κάθε συγκεκριμένο διασυνοριακό έγκλημα.	
136.	Ανάκριση όλων των παράνομων μεταναστών με σκοπό τον εντοπισμό διαδρομών, λαθρεμπόρων, διακινητών και λοιπών σχετικών ζητημάτων (π.χ. εξεύρεση της τιμής που καταβάλλεται σε διακινητές για την οργάνωση παράνομων διελεύσεων).	
137.	Οι παράνομοι μετανάστες πρέπει να καταχωρούνται πριν από την τυχόν λήψη μέτρων για άρνηση εισόδου, απομάκρυνση ή επανεισδοχή.	Περιλαμβάνεται αποθήκευση βιομετρικών στοιχείων.
7. Μέτρα σε τρίτες χώρες διέλευσης και καταγωγής		
138.	Πρέπει να υπάρχει ικανοποιητική διμερής και πολυμερής συνεργασία με τις συνοριακές αρχές τρίτων χωρών διέλευσης και καταγωγής.	Ετήσιες (ή εξαμηνιαίες) συνεδριάσεις σε υψηλό επίπεδο. Η συνεργασία συνίσταται σε: – ανταλλαγή πληροφοριών περί παράνομης μετανάστευσης – συνεδριάσεις μεταξύ εμπειρογνομόνων – κοινή κατάρτιση π.χ. για εμπειρογνώμονες σε θέματα εγγράφων Συνεδριάσεις και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ αεροδρομίων και λιμένων.
139.	Οι προξενικοί υπάλληλοι των κρατών μελών πρέπει να καταρτίζονται σε θέματα αναγνώρισης πλαστών ταξιδιωτικών εγγράφων και εντοπισμού δεικτών κινδύνου σχετικά με αιτούντες θεώρηση.	Η συνοριοφυλακή τοποθετεί αξιωματικούς συνδέσμους (π.χ. ως συμβούλους σε θέματα εγγράφων) σε σημαντικές προξενικές αρχές. Οι αξιωματικοί σύνδεσμοι καταρτίζονται σε θέματα εντοπισμού δεικτών κινδύνου και αναγνώρισης πλαστών εγγράφων και εξοπλίζονται με κατάλληλες συσκευές για την εξέταση ταξιδιωτικών εγγράφων. Οι αξιωματικοί σύνδεσμοι έχουν πρόσβαση στο SIS, στο VIS και σε σχετικές εθνικές βάσεις δεδομένων σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις αρμοδιότητές τους. Οι αξιωματικοί σύνδεσμοι έχουν συσσωρεύσει τις πλέον πρόσφατες γνώσεις και διαθέτουν μηχανήματα προηγμένης τεχνολογίας για την εξέταση εγγράφων.

140.	Θα πρέπει να υπάρχει συνεργασία με τις οικείες εταιρείες αεροπορικών, θαλάσσιων και οδικών μεταφορών.	Εκπαίδευση και τακτικές συνεδριάσεις συνεργασίας με τις μεταφορικές εταιρείες και τη συνοριοφυλακή.
141.	Θα πρέπει να υπάρχει συνεργασία με τους αξιωματικούς συνδέσμους των κρατών μελών που είναι τοποθετημένοι στην ίδια τρίτη χώρα ή περιοχή.	Δίκτυο αξιωματικών συνδέσμων.
8. Συνεργασία με τις γειτονικές τρίτες χώρες		
142.	Στόχος της συνεργασίας με τις γειτονικές τρίτες χώρες είναι η βελτίωση της ασφάλειας των συνόρων.	Κοινές/μεικτές περίπολοι με τις υπεύθυνες στη γειτονική τρίτη χώρα αρχές. Στενή συνεργασία με τις υπεύθυνες αρχές για τους συνοριακούς ελέγχους σε συγκεκριμένους τομείς (π.χ. ταυτόχρονοι έλεγχοι σε εν κινήσει τρένα) σύμφωνα με την ενωσιακή και την εθνική νομοθεσία.
143.	Θα πρέπει να υπάρχει συνεργασία με τις γειτονικές τρίτες χώρες σε όλα τα επίπεδα (κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό).	Η έννοια των συνοριακών αντιπροσώπων συνεπάγεται συνεργασία για τη διμερή διαχείριση των συνόρων μεταξύ συνοριοφυλακών δύο χωρών και βασίζεται σε επισήμως οργανωμένη δομή και διαδικασίες. Η έννοια αυτή συνίσταται σε: – περιφερειακούς προϊσταμένους με καθήκοντα συνοριακού αντιπροσώπου – ανταλλαγή πληροφοριών – έκτακτες διαβουλεύσεις – κοινές έρευνες – κοινή εκπαίδευση και επιχειρήσεις – κλπ. Ετήσιες συνεδριάσεις σε πολύ υψηλό επίπεδο. Οικείες μόνιμες ομάδες σε περιφερειακό επίπεδο. Τακτικές ad hoc συνεδριάσεις και κοινές επιχειρήσεις και εκπαίδευση σε τοπικό επίπεδο (σημεία διέλευσης των συνόρων και πράσινα σύνορα).
144.	Η συνεργασία θα πρέπει να επιτυγχάνεται με τη θέσπιση κατάλληλων μηχανισμών εργασίας, όπως η ανταλλαγή πληροφοριών, οι κατάλληλοι δίαυλοι επικοινωνίας, τα τοπικά σημεία επαφής, οι διαδικασίες για επείγουσες περιπτώσεις, η αντικειμενική αντιμετώπιση περιστατικών ώστε να αποφεύγονται οι πολιτικές διενέξεις.	
145.	Θα πρέπει να υπάρχει ανταλλαγή πληροφοριών για καταστάσεις που αφορούν παράνομες διελεύσεις συνόρων ή διασυνοριακά εγκλήματα.	Κοινές αξιολογήσεις απειλών και κινδύνου. Κοινές διαδικασίες για διαφορετικές καταστάσεις οι οποίες δοκιμάζονται τακτικά.

9. Μέτρα ελέγχου εντός του χώρου ελεύθερης διακίνησης συμπεριλαμβανομένης της επιστροφής	
146. Η επιτήρηση υπηκόων τρίτων χωρών θα πρέπει να είναι αναλογική και να σχεδιάζεται βάσει της ανάλυσης του κινδύνου.	Κοινή ανάλυση του κινδύνου με τις οικείες αρχές (Υπηρεσίες μετανάστευσης, φορολογικές αρχές και αρχές εργασίας, Αστυνομία, Τελωνειακές αρχές, Συνοριοφυλακές).
147. Θα πρέπει να εφαρμόζονται συστηματικά και προγραμματισμένα μέτρα για τον εντοπισμό υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους.	
148. Οι συλληφθέντες παράνομοι μετανάστες θα πρέπει συστηματικά να υπόκεινται σε συγκεκριμένες ενέργειες. – εντοπισμός και καταγραφή των μεταναστών – αναγνώριση των θυμάτων εγκλημάτων, εμπορίας και εκμετάλλευσης ανθρώπων – επαρκή μέτρα απομάκρυνσης ή απέλασης – παραλαβή αιτήσεων ασύλου	Περιλαμβανομένης και της καταγραφής των δακτυλικών αποτυπωμάτων.
10. Διοργανική συνεργασία για τη διαχείριση των συνόρων (συνοριακοί φρουροί, τελωνεία, αστυνομία, εθνική ασφάλεια και άλλες αρμόδιες αρχές)	
149. Θα πρέπει να διεξάγεται τακτικός συντονισμός της διοργανικής συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα. Θα πρέπει να διεξάγονται τακτικές συνεδριάσεις μεταξύ των προϊσταμένων των υπηρεσιών κατά τις οποίες αποφασίζεται ο βασικός στόχος για το έτος, ορίζονται στόχοι και καθορίζονται κατευθυντήριες γραμμές. Οι αποφάσεις αυτές αναλύονται λεπτομερέστερα στη διάρκεια συνεδριάσεων σχεδιασμού μεταξύ προϊσταμένων σε περιφερειακό επίπεδο. Τα ισχύοντα προγράμματα κοινών επιχειρήσεων, οι δραστηριότητες και λοιπά μέτρα τίθενται σε εφαρμογή κατόπιν συνεδριάσεων συνεργασίας μεταξύ τοπικών προϊσταμένων.	Μόνιμο συμβούλιο συντονισμού της διοργανικής συνεργασίας. Κυλιόμενη προεδρία μεταξύ των συμμετεχόντων. Κοινές ραδιοεπικοινωνίες (π.χ. TETRA). Κοινά κέντρα ανάλυσης κινδύνου. Κοινή ανάλυση κινδύνου. Κοινές ομάδες συλλογής πληροφοριών σχετικά με εγκλήματα και προδικαστικών ερευνών. Κοινή χρήση των βάσεων δεδομένων. Κοινές περίπολοι στα πράσινα και γαλάζια σύνορα. Διατήρηση και περαιτέρω ανάπτυξη των ΕΚΣ.
150. Θα πρέπει να καταστεί σαφής ο επιμερισμός των καθηκόντων μεταξύ των αρχών. Θα πρέπει να αποφεύγονται οι επικαλύψεις καθηκόντων.	
151. Θα πρέπει να εφαρμόζονται κοινές ρυθμίσεις εργασίας στα συνοριακά σημεία ελέγχου.	Αρχή της ενιαίας εξέτασης στα χερσαία συνοριακά σημεία ελέγχου. (Συνεργασία συνοριοφυλάκων και τελωνειακών υπαλλήλων). Συμμετοχή στην ενημέρωση της βάρδιας άλλων αρχών.

11. Συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών	
152. Θα πρέπει να υπάρχει πρακτική και πραγματιστική διμερής και πολυμερής συνεργασία μεταξύ των γειτονικών κρατών μελών, που θα περιλαμβάνει συγκεκριμένες αναλύσεις, σχέδια και δράσεις για την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης και του διασυνοριακού εγκλήματος.	Κοινές ομάδες/κέντρα συλλογής πληροφοριών σχετικά με το έγκλημα και ανάλυση κινδύνου μεταξύ γειτονικών κρατών μελών. Συγκεκριμένα ετήσια προγράμματα δράσης, όχι μόνο μεταξύ κεντρικών αρχών, αλλά και μεταξύ περιφερειακών και τοπικών αρχών.
153. Θα πρέπει να εφαρμόζεται συνεργασία με τα γειτονικά κράτη μέλη όσον αφορά τη θαλάσσια επιτήρηση.	Εφαρμογή της έννοιας του ευρωπαϊκού δικτύου περιπολίας (EPN).
154. Οι συνοριοφύλακες θα πρέπει να συνεργάζονται με τον FRONTEX και να μετέχουν στο πλαίσιο αυτού. – Σύσταση, διατήρηση και περαιτέρω ανάπτυξη εθνικού σημείου επαφής FRONTEX. – Συμμετοχή στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου του FRONTEX. – Σύσταση και περαιτέρω ανάπτυξη της ομάδας RABIT.	Ενεργή συμμετοχή σε συντονισμένες δραστηριότητες του FRONTEX. – Συμμετοχή σε κοινές επιχειρήσεις σε χερσαία και θαλάσσια σύνορα και σε αερολιμένες. – Χρήση των αποτελεσμάτων των σχεδίων βέλτιστης πρακτικής του FRONTEX και των κρατών μελών. – Συμμετοχή σε ποικίλες συνεδριάσεις, FRAN, PRN, έρευνα και ανάπτυξη, κλπ. – Εφαρμογή κοινού βασικού εκπαιδευτικού προγράμματος και της Ημέρας κατάρτισης της ΕΕ. – Εγκατάσταση αποσπασμένων εθνικών εμπειρογνομόνων στον FRONTEX. – Απαρίθμηση του εξοπλισμού στο κεντρικό μητρώο διαθέσιμου τεχνικού εξοπλισμού (CRATE). – Σύσταση και διατήρηση της ομάδας FJST. – Εγκατάσταση προσκεκλημένων υπαλλήλων στα κεντρικά σημεία άλλων κρατών μελών. – Δημιουργία κεντρικών σημείων στις χώρες τους.
12. Συντονισμός και συνοχή των δραστηριοτήτων των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων με αυτές άλλων οργάνων της Κοινότητας και της Ένωσης	
155. Θα πρέπει να υφίσταται σαφής διαχωρισμός των καθηκόντων στο κράτος μέλος όσον αφορά τη συνεργασία με τα όργανα της ΕΕ και τους ενδιαφερομένους και στο πλαίσιο αυτών.	Να διασφαλίζεται ότι στις αρμόδιες ομάδες του Συμβουλίου λαμβάνεται υπόψη η επιχειρησιακή άποψη.

13. Πρόληψη της διαφθοράς	
156. Θα πρέπει να εφαρμόζονται μέτρα κατά της διαφθοράς σύμφωνα με τις εθνικές στρατηγικές κατά της διαφθοράς.	Οι μισθοί των συνοριοφυλάκων πρέπει να είναι ανταγωνιστικοί. Οι προϊστάμενοι τοποθετούνται εναλλάξ στους σταθμούς. Η πρόσθετη απασχόληση εκτός συνοριοφυλακής υπόκειται σε κανόνες.
157. Δεν θα πρέπει να υφίσταται σε κανένα επίπεδο η δυνατότητα να παρεμποδίζεται η εκτέλεση εμπεριστατωμένων ελέγχων σε ορισμένα άτομα, προφίλ, μεταφορικές εταιρείες, κλπ.	
158. Οι κινητές μονάδες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα εκτέλεσης αιφνίδιων επιχειρήσεων, ανεξαρτήτως της τοπικής διαχείρισης, σε περιοχές όπου παρατηρούνται συχνά φαινόμενα διαφθοράς.	
159. Γενικά, θα πρέπει είναι παρόντες τουλάχιστον δύο υπάλληλοι σε κάθε σημείο διέλευσης των συνόρων, περιλαμβανομένων και των σημείων τοπικής κυκλοφορίας (π.χ. ένας συνοριοφύλακας και ένας τελωνειακός).	Οι συνοριακοί έλεγχοι παρακολουθούνται και καταχωρούνται. Οι καταχωρήσεις αυτές μπορούν να χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο ποινικών ερευνών π.χ. όταν διώκονται επιβάτες για απόπειρα δωροδοκίας. Οι επιβάτες δεν μπορούν να επιλέγουν σειρά συναρτήσεως των χαρακτηριστικών του υπαλλήλου του θαλάμου ελέγχου (π.χ. σκιασμένα παράθυρα). Οι συνοριοφύλακες δεν γνωρίζουν τα ακριβή καθήκοντά τους πριν αναλάβουν βάρδια. Θα πρέπει να υπάρχουν ενίοτε εναλλαγές στις βάρδιες.
160. Πρέπει να συσταθεί μονάδα εσωτερικού ελέγχου της συνοριοφυλακής.	Πρόβλεψη για αιφνίδιες επιθεωρήσεις.
161. Θα πρέπει να εκπονηθεί κώδικας συμπεριφοράς για τους συνοριοφύλακες π.χ. για να αποφεύγονται καταστάσεις διαφθοράς ή που μπορεί να οδηγήσουν σε διαφθορά.	Οργάνωση εκπαίδευσης σχετικά με τον κώδικα συμπεριφοράς.

3. ΜΕΡΟΣ II : ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΙΣΔΟΧΗ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΜΕΤΡΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΙΣΔΟΧΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Η επίλυση του προβλήματος της παράνομης μετανάστευσης υπηκόων τρίτων χωρών υπήρξε μια από τις βασικές αρχές της κοινής πολιτικής μετανάστευσης από την έναρξη εφαρμογής της.

Υπήκοοι τρίτων χωρών εισέρχονται παρανόμως στα κράτη μέλη διασχίζοντας τα χερσαία, θαλάσσια ή εναέρια σύνορα. Συχνά κάνουν χρήση πλαστογραφημένων εγγράφων ή βοηθούνται από διακινητές παράνομης μετανάστευσης. Υφίσταται ωστόσο μια άλλη κατηγορία υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι εισέρχονται νομίμως στον χώρο Σένγκεν με έγκυρες θεωρήσεις ή από σημεία διασυνοριακής κυκλοφορίας που δεν απαιτείται θεώρηση. Εν συνεχεία παρατείνουν παρανόμως την παραμονή τους ή αλλάζουν το σκοπό τους χωρίς να το γνωστοποιούν ή να ζητούν άδεια από τις οικείες αρχές. Η τρίτη κατηγορία παράνομων μεταναστών αποτελείται από τους υπηκόους τρίτων χωρών που αιτούνται καθεστώτος πρόσφυγα σε χώρα Σένγκεν και εν συνεχεία διαμένουν εκεί παρανόμως μολονότι οι αιτήσεις τους έχουν τελικά απορριφθεί από τις αρμόδιες εθνικές αρχές.

Η αξιοπιστία της κοινής πολιτικής μετανάστευσης πρέπει να διατηρείται μέσω της λήψης όλο και πιο αποτελεσματικών μέτρων έναντι των προαναφερθεισών κατηγοριών μεταναστών όσον αφορά τη μόνιμη επιστροφή στις χώρες καταγωγής ή διαμονής τους, για όσο διάστημα απαγορεύεται η διαμονή τους από τη νομοθεσία.

Η διεύρυνση του χώρου Σένγκεν δημιουργεί μια κατάσταση κατά την οποία το βάρος της καταπολέμησης της παράνομης μετανάστευσης, δηλαδή όλες οι δραστηριότητες που συνδέονται με τις διαδικασίες επιστροφής και επανεισδοχής, φέρουν οι χώρες με εξωτερικά σύνορα Σένγκεν. Αυτό σημαίνει ότι τις βάσεις για την αποτελεσματική καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης σε ένα τόσο ευρύ χώρο χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα τις παρέχουν η αλληλεγγύη, η αμοιβαία εμπιστοσύνη και η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των οικείων αρχών των κρατών μελών. Θα πρέπει να χρησιμοποιούνται οικονομικοί πόροι από διάφορα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ για τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της πολιτικής περί επιστροφών. Επιπλέον, ο οργανισμός FRONTEX, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, θα πρέπει να παράσχει κάθε δυνατή υποστήριξη στις ενέργειες αυτές.

Κατά τη λήψη των αποφάσεων και την επιλογή των μέτρων για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, είναι σημαντικό η μεταχείριση που επιφυλάσσεται στους μετανάστες να μην είναι βάνανυση και να κινείται στα πλαίσια του σεβασμού της προσωπικότητάς τους, κυρίως δε όταν πρόκειται για θύματα παράνομης διακίνησης που εν συνεχεία έχουν υποστεί σκληρή μεταχείριση από τους εργοδότες τους. Για το λόγο αυτό, το ζήτημα του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και η αρχή της μη επαναπροώθησης αποτελούν τις προτεραιότητες της κοινής πολιτικής μετανάστευσης.

Κατά τη διενέργεια των επιστροφών, είναι επίσης πολύ σημαντικό να τηρείται ο κανόνας περί προτεραιότητας στις οικειοθελείς επιστροφές, και ειδικότερα σε εκείνες που στηρίζονται από διάφορα προγράμματα που έχουν εκπονηθεί ειδικά για το σκοπό αυτό, έναντι των απομακρύνσεων που θα πρέπει να εφαρμόζονται ως ύστατη λύση. Για το λόγο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό να ενημερωθούν όσο το δυνατόν καλύτερα όλες οι ενδιαφερόμενες πλευρές ως προς τη διαθεσιμότητα της βοήθειας που μπορεί να δοθεί σε εκείνους που αποφασίζουν να επιστρέψουν, ως προς τους εξειδικευμένους στα ζητήματα αυτά οργανισμούς, π.χ. η ΔΟΜ. Μακροπρόθεσμα, όσο συχνότερα πραγματοποιούνται οι επιστροφές αυτές, τόσο αποτελεσματικότερες θα είναι.

Ένας άλλος πολύ σημαντικός παράγοντας για την αποτελεσματική υλοποίηση των επιστροφών είναι η θετική επαλήθευση, με όλα τα δυνατά νόμιμα μέσα, της ιθαγένειας και της ταυτότητας των προς επιστροφή προσώπων τα οποία δεν διαθέτουν τα προσήκοντα ταξιδιωτικά έγγραφα. Μια λύση που μπορεί να απλοποιήσει τη διαδικασία επιστροφής είναι η έκδοση ευρωπαϊκού ταξιδιωτικού εγγράφου για τα προς απομάκρυνση άτομα.

Τα κράτη μέλη, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καταβάλλουν προσπάθειες για την ανάπτυξη σχετικών κοινών προδιαγραφών. Κατά την περίοδο 2005-2008 διεξάγονταν εργασίες για την εκπόνηση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί καθορισμού κοινών προδιαγραφών και διαδικασιών απομάκρυνσης για όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, που θα εφαρμόζονται στην περίπτωση υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν παρανόμως στο έδαφος της Ένωσης. Στόχος της οδηγίας είναι η θέσπιση κοινών κανόνων όσον αφορά τις επιστροφές, τις απομακρύνσεις, τη χρήση εύλογων ορίων καταναγκασμού και τα μέσα κράτησης, καθώς και την εφαρμογή απαγόρευσης εισόδου των παρανόμων μεταναστών.

Για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των ενεργειών που συνδέονται με τις επιστροφές η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενεργώντας σύμφωνα με τις εντολές του Συμβουλίου, εξακολουθεί να καταβάλει προσπάθειες για τη σύναψη και άλλων συμφωνιών περί επανεισδοχής με τρίτες χώρες, στις οποίες περιλαμβάνονται και χώρες που συνορεύουν με το έδαφος της Ένωσης, ή και χώρες με υψηλή μεταναστευτική πίεση.

Στόχος του υλικού αυτού είναι να συγκεντρώσει την εμπειρία των κρατών μελών όσον αφορά την επιστροφή και την επανεισδοχή και να περιγράψει τις σχετικές βέλτιστες πρακτικές. Θα συμβάλει στην ενοποίηση των διαδικασιών που συνδέονται με την οργάνωση των επιστροφών των παράνομων μεταναστών και θα καταστήσει αποτελεσματικότερες τις επιστροφές.

Το περιεχόμενο του μέρους αυτού του Καταλόγου Σένγκεν όσον αφορά τα ζητήματα που θα καλύπτει η οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις κοινές προδιαγραφές και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, έχει προσωρινή εφαρμογή. Ουδόλως θίγεται η ερμηνεία και η μεταφορά των διατάξεων της οδηγίας αυτής ούτε προκαταλαμβάνονται τα αποτελέσματα τυχόν μελλοντικών εγγράφων κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής που μπορεί να εκπονηθούν για ζητήματα που καλύπτει η οδηγία. Ενόψει της προετοιμασίας των εν λόγω εγγράφων κατευθυντήριων γραμμών, η Επιτροπή δεν επιδοκιμάζει το περιεχόμενο των παρουσών συστάσεων και βέλτιστων πρακτικών.

B. ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

1. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ	
ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ
1. Τα μέτρα περί επιστροφής θα πρέπει να συνάδουν με την ισχύουσα νομοθεσία και να εφαρμόζονται βάσει των διατάξεων που ισχύουν στις ακόλουθες διεθνείς νομικές πράξεις: - Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών περί του καθεστώτος των προσφύγων της 28ης Ιουλίου 1951, που υπεγράφη στη Γενεύη και Πρωτόκολλο της 31ης Ιανουαρίου 1967 που υπεγράφη στη Νέα Υόρκη το οποίο συμπληρώνει τη Σύμβαση Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, της 20ής Νοεμβρίου 1989 Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 7ης Δεκεμβρίου 2000 Κατευθυντήριες αρχές σχετικά με την αναγκαστική επιστροφή, που ενέκρινε η υπουργική επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης στις 4 Μαΐου 2005 Σύμβαση των ΗΕ κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας της 10ης Δεκεμβρίου 1984 Σύμβαση εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν της 14ης Ιουνίου 1985 μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών της Οικονομικής Ένωσης Μπενελούξ, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας, σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 767/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Ιουλίου 2008 για το Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS) και την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ κρατών μελών για τις θεωρήσεις μικρής διάρκειας (κανονισμός VIS) Οδηγία 2003/110/ΕΚ του Συμβουλίου της 25ης Νοεμβρίου 2003 όσον αφορά τη συνδρομή κατά τη διέλευση σε περίπτωση απομάκρυνσης διά της αεροπορικής	

οδούΟδηγία 2001/40/EK του Συμβουλίου της 28ης Μαΐου 2001 σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση αποφάσεων απομάκρυνσης υπηκόων τρίτων χωρώνΟδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες των κρατών μελών για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρώνΑπόφαση 2004/573/EK του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, περί διοργάνωσης κοινών πτήσεων για την απομάκρυνση από το έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών, υπηκόων τρίτων χωρών για τους οποίους έχουν εκδοθεί ατομικές αποφάσεις απομάκρυνσηςΑπόφαση 2004/191/EK του Συμβουλίου, της 23ης Φεβρουαρίου 2004, σχετικά με τη θέσπιση των κριτηρίων και των πρακτικών λεπτομερειών εφαρμογής για την αντιστάθμιση των οικονομικών ανισορροπιών που προκύπτουν από την εφαρμογή της οδηγίας 2001/40/EK σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση αποφάσεων απομάκρυνσης υπηκόων τρίτων χωρών Η εφαρμογή μέτρων και διαδικασιών είναι απαραίτητη για την επιστροφή παρανόμων μεταναστών βάσει των νομικών διατάξεων που αναφέρονται άμεσα σε αυτήν ή, σε σχετικές περιπτώσεις, βάσει της ενσωμάτωσής τους στην εθνική νομοθεσία. Οι διατάξεις του κεκτημένου Σένγκεν πρέπει να ενσωματωθούν στην εθνική νομοθεσία και στον απαραίτητο βαθμό, εντός των προθεσμιών που ορίζονται στις εν λόγω διατάξεις	
---	--

2. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗΣ	
ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ
2. Εφαρμογή της αρχής της μη επαναπροώθησης για την προστασία προσώπων, κυρίως προσφύγων, από την επιστροφή τους σε μέρη όπου κινδυνεύει είτε η ζωή τους είτε η ελευθερία τους.	Ταχύς εντοπισμός των περιπτώσεων προσώπων στα οποία δικαιολογημένα πρέπει να εφαρμοστεί η αρχή της μη επαναπροώθησης. Συνεχής παρακολούθηση της κατάστασης στις τρίτες χώρες.
3. Σεβασμός του δικαιώματος για αναζήτηση προστασίας.	Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι επαληθευμένες δηλώσεις των υπηκόων τρίτων χωρών που αναζητούν προστασία.
4. Σεβασμός των εγγυήσεων που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα κατά την περίοδο κράτησης και τη διαδικασία επιστροφής των παράνομων μεταναστών.	Δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών σε εξειδικευμένα κέντρα κράτησης. Διασφάλιση της δυνατότητας επαφών με αρμόδιους διεθνείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις όσον αφορά παρανόμως διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών.

3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΥΠΗΚΟΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ	
ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ
5. Όσον αφορά τις οικογένειες, θα πρέπει να τηρείται η αρχή της ενότητας.	Στο μέτρο του δυνατού, κατά την επιστροφή της οικογένειας στη χώρα καταγωγής, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ακεραιότητά της.
6. Κατά την εφαρμογή της διαδικασίας όσον αφορά παρανόμως διαμένοντα υπήκοο τρίτης χώρας η οποία καταλήγει σε απόφαση επιστροφής στη χώρα καταγωγής ή μόνιμης κατοικίας, στο άτομο αυτό πρέπει να παρέχεται ειδική μεταχείριση εφόσον υπάρχουν αποδείξεις ότι υπήρξε θύμα εμπορίας ανθρώπων.	Κατά την εφαρμογή της διαδικασίας επιστροφής υπηκόου τρίτης χώρας, συνιστάται να διεξάγεται συζήτηση με άτομα από ομάδες κινδύνου ώστε να διαπιστώνεται εάν τα άτομα αυτά έχουν υπάρξει θύματα εμπορίας. Εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων για θύματα ανθρώπινης εμπορίας, περιλαμβανομένης και της παροχής συνδρομής, προστασίας και ψυχολογικής στήριξης από επαγγελματίες. Είναι σημαντικό να μην τοποθετούνται τα άτομα αυτά σε κέντρα κράτησης προ της επιστροφής τους, εκτός εάν κρίνεται απολύτως απαραίτητο. Συνεργασία με άλλους οργανισμούς που βοηθούν θύματα ανθρώπινης εμπορίας.
7. Τα άτομα των οποίων η ψυχολογική και σωματική κατάσταση δεικνύει ότι ενδέχεται να έχουν υποστεί τραυματικές εμπειρίες, θα πρέπει να λαμβάνουν ιδιαίτερη φροντίδα.	Παροχή άμεσης βοήθειας στις κατηγορίες αυτές των υπηκόων τρίτων χωρών, περιλαμβανομένης και της πρόσβασης στην προσήκουσα ιατρική και ψυχολογική φροντίδα. Πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στην κράτηση ατόμων της εν λόγω κατηγορίας και εφόσον κρατούνται, να τους παρέχονται μέσα προστασίας.
8. Στις διαδικασίες για τα άτομα με αναπηρία θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες που προκύπτουν από την κατάσταση της υγείας τους.	Προσαρμογή των κέντρων κράτησης στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία. Παροχή ιδιαίτερης βοήθειας και πρόσβασης στην ιατρική περίθαλψη για τους υπηκόους τρίτων χωρών με αναπηρία. Παροχή της απαραίτητης φροντίδας κατά τη διαδικασία επιστροφής και ενημέρωση της χώρας καταγωγής για την επιστροφή.

9. Στη διαδικασία που αφορά ασυνόδευτους ανηλίκους θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ιδιαίτερη κατάσταση αυτής της κατηγορίας υπηκόων τρίτων χωρών.	Ενδελεχής εξέταση των υπηκόων τρίτων χωρών που δηλώνουν ότι είναι ανήλικοι προκειμένου να αποκρύψουν το γεγονός ότι δεν είναι πλέον. Τα ανήλικα άτομα πρέπει να τίθενται υπό την εποπτεία φύλακα. Να αποφεύγεται η τοποθέτηση ανηλίκων σε κέντρα κράτησης προ της επιστροφής τους και να προτιμώνται άλλα μέτρα προστασίας σχετικά με τη διαδικασία επιστροφής, περιλαμβανομένης και της εφαρμογής της ληφθείσας απόφασης. Είναι προτιμότερο οι ως άνω ανήλικοι να τοποθετούνται σε κατάλληλα κέντρα στέγασης που διαχειρίζονται αρμόδιοι οργανισμοί.
10. Πρέπει να λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα για τη διασφάλιση επαρκούς φροντίδας και προστασίας για τους ασυνόδευτους ανηλίκους.	Εξασφάλιση της φροντίδας από διορισμένο φύλακα κατά την επιστροφή των ανηλίκων ή επικοινωνία με την οικογένειά τους πριν από την επιστροφή. Έναρξη ή/και συνέχιση συνεργασίας με μη κυβερνητικές οργανώσεις και οργανισμούς που ασχολούνται με ασυνόδευτους ανηλίκους. Θα είναι χρήσιμη η διεξαγωγή μαθημάτων ειδικής κατάρτισης και σεμιναρίων σχετικά με την προστασία και τη φροντίδα ασυνόδευτων ανηλίκων, τα οποία θα απευθύνονται σε εκπροσώπους των αρμόδιων οργανισμών.

4. ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ	
ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ
11. Οι αποφάσεις περί επιστροφής θα πρέπει να εκδίδονται γραπτώς, να αναφέρουν τη νομική βάση, να περιλαμβάνουν αιτιολόγηση της τρέχουσας κατάστασης του ατόμου και να αναφέρουν το δικαίωμά του να προσφύγει κατά της απόφασης.	Σύμφωνα με τις προδιαγραφές του κερκτημένου Σένγκεν, αυστηρός καθορισμός, σύμφωνα με τις παγίως εφαρμοστέες διατάξεις, λεπτομερών κανόνων σχετικά με τις διαδικασίες, τις αρχές, τους όρους και τις συνέπειες της έκδοσης απόφασης επιστροφής, καθώς και των εξαιρέσεων από τέτοιες αποφάσεις για άτομα που διαμένουν παρανόμως.
12. Θα πρέπει να παρέχονται εγγυήσεις για οικειοθελή εφαρμογή των αποφάσεων περί επιστροφής εντός καθορισμένων προθεσμιών, με πιθανές εξαιρέσεις, ιδίως δε όταν υφίσταται κίνδυνος για την ασφάλεια του κράτους ή για τη δημόσια τάξη.	Εφαρμογή αποφάσεων οικειοθελούς επιστροφής όσον αφορά υπηκόους τρίτων χωρών περιλαμβανομένης και της στήριξης και της παροχής συνδρομής από ειδικά προγράμματα και οργανισμούς.
13. Στο περιεχόμενο της απόφασης επιστροφής μπορεί να περιλαμβάνεται κατά προσέγγιση υπολογισμός των δαπανών που προκύπτουν από την επιστροφή του ατόμου. Στην απόφαση επιστροφής πρέπει να αναφέρεται ποιος καλύπτει τις δαπάνες αυτές. Η επιστροφή των δαπανών μπορεί να αποτελεί αντικείμενο χωριστής διαδικασίας.	Με τη χρήση κάθε νόμιμου μέσου, οι εργοδότες που απασχολούν παρανόμως μετανάστες, τα πρόσωπα ή οι οργανισμοί που τους προσκαλούν, οι μεταφορείς και οι ίδιοι οι υπήκοοι τρίτων χωρών, επιβαρύνονται με τις δαπάνες επιστροφής κατά την εφαρμογή των αποφάσεων περί επιστροφής.
14. Ο υπήκοος τρίτης χώρας που υπόκειται σε διαδικασία επιστροφής θα πρέπει να ενημερώνεται για το περιεχόμενο της απόφασης επιστροφής σε γλώσσα που κατανοεί ή τεκμαίρεται ότι κατανοεί.	Εξακρίβωση της γλώσσας που κατανοεί ή τεκμαίρεται ότι κατανοεί το άτομο στη διάρκεια της διαδικασίας επιστροφής ή οποιασδήποτε άλλης διαδικασίας. Κρίνεται χρήσιμη η σύνταξη τυποποιημένων εντύπων των αποφάσεων επιστροφής στις κύριες γλώσσες των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών.
15. Στις αποφάσεις περί επιστροφής θα πρέπει να περιλαμβάνονται και κυρώσεις υπό μορφή απαγόρευσης εισόδου για προκαθορισμένη χρονική περίοδο, αναλόγως του λόγου για τον οποίον εκδόθηκε η απόφαση.	Παροχή των κατάλληλων πράξεων της εθνικής ή/και της κοινοτικής νομοθεσίας για την εκτέλεση των κυρώσεων, όπως σύστημα πληροφοριών που θα διαθέτουν οι συνοριακές, αστυνομικές και δικαστικές αρχές και οι αρχές μετανάστευσης για την καταχώρηση ατόμων που υπόκεινται σε απαγόρευση εισόδου. Κατάλληλη εφαρμογή της απαγόρευσης εισόδου όπως εφαρμόζεται από άλλα κράτη μέλη για να αποφεύγονται καταστάσεις κατά τις οποίες οι ίδιοι λόγοι για τη λήψη απόφασης επιστροφής καταλήγουν σε τελείως διαφορετικές διάρκειες απαγόρευσης εισόδου.

5. ΣΥΛΛΗΨΗ ΥΠΗΚΟΟΥ ΤΡΙΤΗΣ ΧΩΡΑΣ	
ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ
16. Κατά τη σύλληψη παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη η αξιοπρέπεια και τα θεμελιώδη δικαιώματά τους.	Διασφάλιση της ενημέρωσης των συλλαμβανομένων προσώπων ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους σε γλώσσα που κατανοούν ή που τεκμαίρεται ότι κατανοούν. Παροχή άμεσης πληροφόρησης ως προς τους νομικούς λόγους της σύλληψής τους Παροχή άμεσης ιατρικής εξέτασης και περίθαλψης εφόσον υπάρχει ανάγκη ή/και απαιτείται από το νόμο. Μεταφορά του συλληφθέντος σε ειδικά διαμορφωμένους και σχεδιασμένους χώρους που πληρούν τις προδιαγραφές ασφάλειας και υγιεινής.

6. ΚΡΑΤΗΣΗ ΥΠΗΚΟΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΕ ΚΕΝΤΡΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ	
ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ
17. Η παραμονή υπηκόου τρίτης χώρας σε κέντρο κράτησης θα πρέπει να θεωρείται το ύστατο μέτρο και θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν μικρότερης διάρκειας για τον σκοπό της εφαρμογής της επιστροφής, εφόσον κρίνεται απαραίτητη, θα πρέπει να εκτελείται ως ο αποτελεσματικότερος τρόπος για την προετοιμασία και την εφαρμογή της διαδικασίας απομάκρυνσης ή εκτέλεσης της απόφασης περί επιστροφής που έχει ήδη ληφθεί. Η κράτηση δεν θα πρέπει να θεωρείται ως τιμωρία.	Η αρχή που είναι εξουσιοδοτημένη να διατάσσει την κράτηση ή/και το δικαστήριο είναι οι μόνες αρχές που διατάσσουν την τοποθέτηση υπηκόου τρίτης χώρας σε κέντρο κράτησης. Κάθε περίπτωση εξετάζεται μεμονωμένα. Διασφαλίζεται στους υπηκόους τρίτων χωρών το δικαίωμα προσφυγής κατά της απόφασης του δικαστηρίου ή άλλης αρμόδιας αρχής. Άμεση επανεξέταση της απόφασης του δικαστηρίου ή της αρχής εφόσον είναι αδύνατη η εκτέλεση της απόφασης επιστροφής εξαιτίας νομικών, τεχνικών ή άλλων λόγων.
18. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών που έχουν τοποθετηθεί σε κέντρα κράτησης θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικές με τη νομική συνδρομή καθώς και όσον αφορά άλλα δικαιώματά τους, καθ'όλη τη διάρκεια της κράτησής τους. Θα πρέπει επίσης να ενημερώνονται και για τις υποχρεώσεις τους.	Πληροφόρηση των υπηκόων τρίτων χωρών ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και ενημέρωσή τους ως προς τους νομικούς κανόνες που διέπουν την κράτηση στα κέντρα αυτά, σε γλώσσα που κατανοούν ή που τεκμαίρεται ότι κατανοούν. Άμεση παροχή των πληροφοριών αυτών με την άφιξη στα κέντρα κράτησης. Πρόβλεψη για τακτικές επισκέψεις μη κυβερνητικών οργανώσεων που παρέχουν νομική συνδρομή στα κέντρα κράτησης και παροχή πληροφοριών στους υπηκόους τρίτων χωρών ως προς τη δυνατότητα να ζητούν συμβουλές από αυτές.
19. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών που αναμένουν απομάκρυνση δεν πρέπει να κρατούνται με καταδίκους ή υπόπτους διάπραξης εγκλημάτων.	Στο μέτρο του δυνατού, τα κέντρα κράτησης να βρίσκονται στους χώρους που έχουν προβλεφθεί για το σκοπό αυτό.
20. Θα πρέπει να τυποποιηθούν οι προδιαγραφές και οι συνθήκες των κέντρων κράτησης καθώς και οι συνθήκες κράτησης.	Στο μέτρο του δυνατού, καθορισμός των προδιαγραφών και των συνθηκών των κέντρων κράτησης καθώς και των συνθηκών κράτησης δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας.

21. Οι ανήλικοι και ιδίως οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, θα πρέπει να κρατούνται στα κέντρα αυτά μόνον εφόσον δεν υφίσταται άλλη δυνατότητα για αποτελεσματική εφαρμογή της διαδικασίας επιστροφής υπό εγγυημένες συνθήκες.	Καθορισμός χωριστών ενδιαιτημάτων στα κέντρα κράτησης για ασυνόδευτους ανηλίκους για να παρεμποδίζεται η επαφή με άγνωστους ενήλικες. Διασφάλιση πρόσβασης στη βασική εκπαίδευση των ανηλίκων που διαμένουν σε κέντρα κράτησης. Πρόβλεψη εντός της υποδομής των κέντρων κράτησης, χώρων για εκπαίδευση, αναψυχή, αθλητικές δραστηριότητες και άλλες ψυχαγωγικές δραστηριότητες.
--	--

7. ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗ ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΝ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ	
ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ
22. Θα πρέπει να αναζητηθούν εναλλακτικές μέθοδοι, πέραν των παραδοσιακών επαφών με τις διπλωματικές αποστολές των χωρών καταγωγής των παρανόμων μεταναστών, για την επαλήθευση της ιθαγένειας και της ταυτότητας των προς απομάκρυνση υπηκόων τρίτων χωρών.	Είναι χρήσιμη η έναρξη και θέσπιση στενής συνεργασίας με τις αρχές που είναι υπεύθυνες για τα ζητήματα αυτά στη χώρα από την οποία προήλθαν οι παράνομοι μετανάστες ή/και στη χώρα καταγωγής τους. Προγραμματισμός επισκέψεων εμπειρογνομόνων από τις ως άνω αρχές με σκοπό την επαλήθευση της ιθαγένειας και της ταυτότητας των υπηκόων τρίτων χωρών που αναμένουν απομάκρυνση. Έναρξη συνεργασίας με τις διπλωματικές αποστολές στη χώρα καταγωγής με σκοπό την επαλήθευση της ιθαγένειας και της ταυτότητας. Καθορισμός διαδικασιών εκ των προτέρων επαλήθευσης της ιθαγένειας και της ταυτότητας που δηλώνουν οι υπήκοοι τρίτων χωρών μέσω διενέργειας συνεντεύξεων με εμπειρογνώμονες στον γλωσσικό και τον πολιτιστικό τομέα οι οποίοι είναι σε θέση να επαληθεύσουν τις δηλώσεις των υπηκόων τρίτων χωρών. Είναι σκόπιμη η σύσταση βάσης δεδομένων με πληροφορίες που απαιτούνται για την επαλήθευση της ιθαγένειας των παράνομων μεταναστών τρίτων χωρών. Αναζήτηση λύσεων με τις αρχές των τρίτων χωρών όσον αφορά τη δυνατότητα χρήσης ευρωπαϊκών ταξιδιωτικών εγγράφων στην περίπτωση που η ιθαγένεια του ατόμου επιβεβαιώνεται χωρίς αμφιβολίες και η λεπτομερής εξακρίβωση μπορεί να πραγματοποιηθεί στα σύνορα της χώρας επιστροφής.
23. Ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της επιβεβαίωσης της ιθαγένειας και της ταυτότητας των επιστρεφόντων.	Χρήση του δικτύου ICONET ως εργαλείου στον τομέα που αφορά την επιστροφή, περιλαμβανομένων και των κοινών επιχειρήσεων επιστροφής. Ενεργή συμμετοχή στο δίκτυο των άμεσων σημείων επαφής για ζητήματα επιστροφής, τα οποία είναι αρμόδια για τη χορήγηση ταξιδιωτικών εγγράφων και την εκτέλεση των απομακρύνσεων, σε συντονισμό του οργανισμού FRONTEX. Εκπόνηση κοινής και ενιαίας προσέγγισης

	όσον αφορά τις διαδικασίες επιβεβαίωσης για την ιθαγένεια και την ταυτότητα που εφαρμόζουν οι τρίτες χώρες ως προς τους επιστρέφοντες. Οργάνωση και συμμετοχή σε κοινές αποστολές σε τρίτες χώρες με σκοπό την εξεύρεση αποτελεσματικών διαδικασιών για την επαλήθευση της ιθαγένειας και της ταυτότητας, συγχρηματοδοτούμενες και από την ΕΕ. Συνεργασία με άλλα κράτη μέλη για την οργάνωση επισκέψεων (εθνολογικών) εμπειρογνομόνων τρίτων χωρών, οι οποίοι μπορούν να βοηθήσουν στην επιβεβαίωση της ιθαγένειας και της ταυτότητας των παράνομων μεταναστών.
--	---

8. ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΕΠΑΝΕΙΣΔΟΧΗΣ	
ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ
24. Δημιουργία και ενίσχυση της διμερούς και της πολυμερούς συνεργασίας (ΕΕ), ειδικότερα με τις χώρες καταγωγής των παράνομων μεταναστών ή τις χώρες διέλευσης για τη διευκόλυνση των διαδικασιών απομάκρυνσης των υπηκόων τρίτων χωρών.	Σύναψη συμφωνιών ή διακανονισμών επανεισδοχής σε επίπεδο υπηρεσιών (π.χ. μνημόνιο συμφωνίας) που συμβάλουν στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των επιστροφών.
25. Δημιουργία νέων μεθόδων για την αποτελεσματική εφαρμογή των συμφωνιών ή διακανονισμών επανεισδοχής.	Η θέσπιση άμεσης συνεργασίας σε επίπεδο υπηρεσιών με τις αρχές τρίτων χωρών που είναι αρμόδιες για ζητήματα μετανάστευσης είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για την εφαρμογή των συμφωνιών επανεισδοχής. Επισκέψεις εμπειρογνομόνων χωρών που δεσμεύονται από συμφωνίες ή διακανονισμούς επανεισδοχής, για την επαλήθευση της ιθαγένειας και της ταυτότητας των υπηκόων τρίτων χωρών προς απομάκρυνση.
26. Διαρκής παρακολούθηση της εφικτότητας των εν ισχύι συμφωνιών.	Τακτικές συνεδριάσεις σε επίπεδο υπηρεσιών για την αξιολόγηση των διατάξεων των συμφωνιών ή των διακανονισμών. Πλήρης αξιοποίηση των υφιστάμενων ομάδων ή άλλων φόρουμ για την ανταλλαγή πληροφοριών σε συναφή θέματα.

9. ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ	
ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ
27. Η απομάκρυνση θα πρέπει να χρησιμοποιείται ως ύστατο μέτρο για τη διασφάλιση της εφαρμογής απόφασης επιστροφής.	Δημιουργία σημείων επαφής στις χώρες διέλευσης για τη διευκόλυνση των απομακρύνσεων από αέρος και ξηράς. Ανάληψη των επιχειρήσεων αυτών από προσωπικό που έχει εκπαιδευτεί στη χρήση μέτρων καταναγκασμού και στο σεβασμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων, περιλαμβανομένων και ορισμένων βασικών δεξιοτήτων σε ξένες γλώσσες. Χρήση βέλτιστων πρακτικών από τις αρμόδιες αρχές για την απομάκρυνση παρανόμων υπηκόων τρίτων χωρών που έχουν ταυτοποιηθεί από τον FRONTEX, περιλαμβανομένων και των κανόνων ασφαλείας. Η στενή συνεργασία με τους μεταφορείς της πολιτικής αεροπορίας είναι σημαντική.
28. Η απομάκρυνση θα πρέπει να υποστηρίζεται από διεθνή συνεργασία.	Οι κοινές επιχειρήσεις επιστροφής συμβάλλουν στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της απομάκρυνσης. Ενίσχυση της συνεργασίας με τον FRONTEX. Η χρήση του ICONET για την ανταλλαγή πληροφοριών είναι ουσιαστική για τη διατήρηση της αποτελεσματικής συνεργασίας. Δημιουργία σημείων επαφής εντός των κρατών μελών.
29. Οι επιχειρήσεις απομάκρυνσης θα πρέπει να διεξάγονται λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.	Ανάπτυξη και εντατικοποίηση των μαθημάτων κατάρτισης για το προσωπικό συνοδείας με έμφαση στις πτυχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Πρέπει να συνεκτιμώνται σοβαρά οι πτυχές της πολιτιστικής και της θρησκευτικής διαφορετικότητας.

10. ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΜΕΝΩΝ ΟΙΚΕΙΟΘΕΛΩΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ
30. Οι υποστηριζόμενες οικειοθελείς επιστροφές θα πρέπει να αποτελούν επιλογή για την επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών.	Η διανομή πληροφοριών στους υπηκόους τρίτων χωρών όσον αφορά τους κανόνες και τις αρχές που διέπουν τις υποστηριζόμενες οικειοθελείς επιστροφές έχει ιδιαίτερη σημασία. Εκπόνηση προγραμμάτων που αποσκοπούν στην οργάνωση και τη διεξαγωγή υποστηριζόμενων οικειοθελών επιστροφών σε συνεργασία με διεθνείς και με μη κυβερνητικές οργανώσεις με κατάλληλη χρηματοδότηση της ΕΕ. Συνεργασία με διεθνείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις για την προβολή των υποστηριζόμενων οικειοθελών επιστροφών. Διεξαγωγή ενημερωτικής εκστρατείας για την προβολή των υποστηριζόμενων οικειοθελών επιστροφών, περιλαμβανομένων και συναντήσεων με εκπροσώπους της διασποράς και με τις διπλωματικές αποστολές της χώρας καταγωγής των παράνομων μεταναστών, μέσω σχετικών οργανώσεων. Τα σεμινάρια και τα εργαστήρια που διοργανώνονται μεταξύ εκπροσώπων που είναι αρμόδιοι για τέτοια θέματα, αποτελούν προσήκοντες χώρους για την ανταλλαγή εμπειριών και απόψεων. Διευκόλυνση των υποστηριζόμενων οικειοθελών επιστροφών με την εξεύρση νομικών λύσεων που ελαχιστοποιούν τις συνέπειες της παράνομης διαμονής.
31. Ενίσχυση της βιωσιμότητας των υποστηριζόμενων οικειοθελών επιστροφών μέσω της εφαρμογής δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην καθιέρωση μακροπρόθεσμης προοπτικής.	Υποστήριξη των υπηκόων τρίτων χωρών που έχουν επιλέξει την υποστηριζόμενη οικειοθελή επιστροφή με πρόσθετα κεφάλαια που χορηγούνται για την έναρξη οικονομικής δραστηριότητας μετά την επιστροφή. Η παροχή κατάρτισης για την απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων προ της υποστηριζόμενης οικειοθελούς επιστροφής ή μετά από την επιστροφή στη χώρα καταγωγής μπορεί να προετοιμάσει τους επιστρέφοντες προκειμένου να αναζητήσουν απασχόληση σε ορισμένα επαγγέλματα.

11. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ (ΜΚΟ)	
ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ
32. Διατήρηση επαφών μεταξύ εθνικών κυβερνητικών αρχών, ΜΚΟ και διεθνών οργανισμών που δραστηριοποιούνται στον τομέα των επιστροφών και ασχολούνται με υπηκόους τρίτων χωρών.	Δημιουργία διαύλων πληροφόρησης και οργάνωση περιοδικών συναντήσεων μεταξύ υπεύθυνων προσώπων και οργανισμών. Στην ανταλλαγή πληροφοριών περιλαμβάνονται επανεξετάσεις και αξιολογήσεις διαδικασιών και προγραμμάτων επιστροφής και εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών. Διοργάνωση κοινών σεμιναρίων, μαθημάτων κατάρτισης, εργαστηρίων και διάδοση βέλτιστων πρακτικών.
33. Δημιουργία συστήματος παρακολούθησης στον τομέα της επιστροφής.	Σύναψη διακανονισμών με τις οικείες αρχές όπου διευκρινίζονται οι ανάγκες και οι μέθοδοι των μέτρων παρακολούθησης.

12. ΠΑΡΟΧΗ ΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ / ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΣΕ ΥΠΗΚΟΟΥΣ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ	
ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ
34. Δυνατότητα δωρεάν παροχής νομικών συμβουλών, νομικής αντιπροσώπευσης και, κατά περίπτωση, παροχή διερμηνείας.	Παροχή των σχετικών πληροφοριών στη γλώσσα που κατανοεί ή τεκμαίρεται ότι κατανοεί το άτομο, περιλαμβανομένων και των προϋποθέσεων για τη δωρεάν παροχή νομικών συμβουλών ή αντιπροσώπευσης. Διασφαλίζεται η διαθεσιμότητα διερμηνέων για τους εθνικούς οργανισμούς.